ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 137 (8044)
ИЮНИИН 12
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөө ажахын продуктнуудай өөрын үные химдаруулха

Зургаадахи табанжэлдэ хүдөө ...ахын продуктнуудые элбэг ехээр ...даг болохо, тиихэ зуураа, өөрын ... сэнгые химдаруулха тушаа ...ССС-эй XX съездын Директивэ...д соо онсо анхарал хандуулаг...ан байна. Мүнөө үедэ манай ...публикын олохон колхозуудта, ...С-үүдтэ ажалай эмхидхэлые гу...шуулжа, ороохо таряа, һү, мяха, ...һо гаргаша багатайгаар абахын ...өө оролдолго хэгдэжэ байнхай. ... асуудал колхозуудай хамтын ...лаан дээрэ, партиин айкомуудай ...нум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

...волгын аймагай «Улаан Оронгын» колхозой гэшүүд ажалайнгаа ...идхэлые, мүн хэһэн ажалай тү...һые дахин хаража үзөөд, нилээд ...илалта оруулһан байха юм. Ган...ан алба-захиргаанай хүдэлмэри... гаргашалагдадаг ажалта үдэр ...ондонойхидо орходоо 18 про...тээр хорооходо гэжэ хараалагдаба. ...н малажалай продукци абалгада ...лта үдэрэй гаргашые 30 процен...р хороохонь. Энэнь бүхыдөө 40 ...га шахуу ажалта үдэр болоно. ...шээнь, энээнэй урда тээ 10—14 ...дые харадаг байгаа һаань, мү... һаалишан бүхэндэ үүлтэртэ 14 ...эн, нютагай үүлтэрэй 16—18 ...эн даалгагдажа үгтэбэ.

...алшадта адуу мал урдынхиһаа ...ршье даалгагдаад, ажалта үдэр ... бага хороогдоошье һаа, мал...алай хүдэлмэрилэгшэд жэлдээ ...ща зэргээр 550—700 ажалта үдэр ...хаараал абаха байна.

...ороохо таряа, хартаабха болон ...ад продуктнуудые абалгада ...алта үдэрэй гаргаша мүн лэ хо...гдохо юм. Эндэ прицепщигүүд, ...кторна бригадануудай бригади... туһалагшад гэхэ мэтын тушаал...д байхаяа болинхой. Мүн трак...на бригадануудта туһалбариин ...алта хүнүүд үсөөрүүлэгдээ. Тии...э тарянжалай бригадануудай ...элмэриие ехээр механизацилха... Энээнэй ашаар ургамалай ажа...ахи һалбаринуудта 15—20 мян... ажалта үдэр багаар гаргагдаха ...оно.

...эхэтэй хамта, ажалай нэмэлтэ ...бэри һүөөр, мяхаар, таряагаар ...он бусад продуктнуудаар үгтэхэ ...на.

...Улаан Оронго» колхоздо тог...гдоһон ажалай шэнэ гурим хүсэ ...зөөри багаар гаргажа, үндэр ...н ургаса ургуулхын, малһаа түл...ор абахын түлөө тэмсэлдэ кол...игууд болон мэргэжэлтэдые ур...уулан зоригжуулха байһаниинь ...жаггүй.

...жалай эмхидхэлые һайжаруул... хүдөө ажахын продуктнуудай ...ынь үные химдаруулха тушаа ...арын аймагай Ленинэй нэрэм...э, Мухаршэбэрэй аймагай Воро...овай нэрэмжэтэ болон бусад ...озууд ехэхэн хэмжээ-ябуулга...ые бэелүүлжэ байнхай.

...э колхозууд урда жэлнүүдэйн ... ажахын дүнгүүдые нягтаар ха...а үзөөд, Эхэ оронойнгоо түрүү ...озуудай дүй дүршэлые хараада ...ка, ажалайнгаа эмхидхэлые, ...лта үдэр гаргашалгые шэнэдхэн ...лгаһан байха юм.

...ударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо комплексно бригаданууд ... эмхидхэгдэжэ, тэдэниинь ажахын тоосоондо оруулагдаба. Эдэ болон бусад хэмжээнүүдые абаһанайнгаа ашаар ургамалай ажахын продукциин өөрынь үнэ сэнгые 17 процентээр, малажалай продукциин сэнгые 20 процентээр химдаруулха байна. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ 13 процентээр дээшэлхэ. Энэ колхозой бригадануудта жэл соо гаргашалагдаха ажалта үдэрэй тоо тодорхойлогдожо, баталагдаһан байха юм. Тиимэ хадаа бригада бүхэндэ ажалта үдэрые гамтайгаар гаргашалха бшуу. Мүн бригадын гэшүүдтэ ажалта үдэр хадаа ороохо таряа, һү, мяха, ноохо болон бусад продуктнуудые абаха түсэбөө дүүргэһэнэйнь зэргээр бэшэгдэхэ юм. Иигэжэ колхозой бригадануудта ажахын тоосооной эхи табигдаһан байна. Энэнь һайшаалтай.

Теэд, бүхы дээрээ республикын колхозуудта, МТС-үүдтэ, совхозуудта хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үные химдаруулха тушаа биратай оролдолго гаргагданагүй. Нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэд олон ушарта дээдэ зургаанһаа ямар нэгэ захяа, заабари хүлеэгээд лэ һуужа байһаар.

Гадна, колхозуудта ажалта үдэрэй гаргашые тогтоохо хэрэгтэ алдуу эндүүнүүд гаргагдана. Олон ушарта колхозой жиирэй хүдэлмэри хэдэг хүнүүдтэ ажалта үдэр гаргашалгые бага болгобошье, колхозой алба захиргаанай тушаалтанай түлөөһые эхэ болгоһон байна.

Жэшээлхэдэ, Курумканай аймагай колхозуудта жиирэй хүдэлмэри хэгшэдтэ ажалта үдэр гаргашалгые 18—20 процентээр бага болгоод, тэндэхи алба захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалта үдэр гаргашалгые 1,5—2 дахин ехэ болгоһон байха юм. Иимэ баримтанууд республикын бусадшье аймагуудта үзэгдэнэ. Энэ тон буруу гээшэ. Юуб гэхэдэ, колхозуудта алба зохиргаанай тушаалтаниие шадаалһаа үсөөрүүлхэ, тэдэндэ ажалта үдэр гаргашалгые али болохоор бага болгохо хэрэг хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үные химдаруулха шухала арга нүхэсэл бшуу.

Аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай, МТС болон колхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, үдэр саг гээнгүй, ажалайнгаа эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха, ажалта үдэрэй гаргашые нягтаар шалгажа үзөөд, тэрэниие гуримшуулхын түлөө оролдохо зэргэтэй. Тиихэдээ энэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ гараһан алдуу эндүүе дабтаха ёһогүй.

Хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үные химдаруулга нэн түрүүн үндэр баян ургаса абаһанһаа, адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлһэнһээ болохо байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэд ажалай гаргашыел тоолоһоороо һамааршангүй, ороохо таряа, хартаабха, овощиин ургасые дээшэлүүлхэ, һү, мяха, ноохо, үндэгэ ехээр абаха, мүн бусад олзо доходоо дээшэлүүлхэ, эдлэжэ байһан газараа зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадабаряа элсүүлхэ зэргэтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Рязанска областиин Маратовска МТС-эй тракторист И. Д. Пискаревые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Эхэ ороноо хамгаа...сажа ябатараа хүндөөр шархатажа, хоёр хүлгүй болоһон, Маратов... МТС-эй тракторист Пискарев Иван Дмитриевичын 1953, 1954 ба ... онуудта үйлэдбэриин эрхим һайн бүтээсэ туйлажа, ажалдаа баа...шалга харуулһанайнь түлөө **Пискарев** Иван Дмитриевичые **Ажалай ...ан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль
1956 оной июниин 9.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...СР-эй дунда һургуулинуудай ахалагша класуудта, ...сгаар дунда ба дээдэ һургуулинуудта һураһанай түлөө түлөөһые болюулха тухай

...ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ **тогтообо:**

...Орон дотор бүгэдэниитын дунда һуралсал бэелүүлхын, залуушуулай ... эрдэм абахынь тулада эгээ таатай һайн эрхэ байдал бии болгохо ...гоор СССР-эй дунда һургуулинуудай ахалагша классуудта, тус... дунда ба дээдэ һургуулинуудта һураһанай түлөө түлөөһые 1956 ... сентябриин 1-һээ болюулха.

Америкын Холбоото Штадуудай Президент Дуайт Д. Эйзенхауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Бэшэг

США-да СССР-һээ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. Н. Зарубин июниин 7-до гүрэнэй секретарь Дж. Ф. Даллеста ерэжэ, Америкын Холбоото Штадуудай Президент Дуайт Д. Эйзенхауэртэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Бэшэгые барюулба.

Энэ Бэшэг доро толилогдобо:

«Москва, Кремль.

1956 оной июниин 6.

Хүндэтэ Господин Президент,

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудал мүнөө үедэ уласхоорондын эгээн шухала, хойшолуулагдашагүй асуудалнуудай нэгэниинь байһан зандаа гэжэ Та намайе зүбшөөрхэ бэзэт гээд һананаб.

Хүн түрэлтэндэ барагдашагүй ехэ гасалан зоболон, зөөри хогшолой угаа ехэ гарза хохидол ушаруулһан дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэмсээр дэлхэйн гурбадахи дайе хэлгэхэгүйн тулада бүхы шадалаараа оролдохоор бидэ бултадаа эрид шиидэнхэй байгаабди. Эгээл энэ зорилгоор дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр гүрэнүүд буу зэбсэг хороохо, атомна зэбсэг хорихо тушаа хэлсээнүүдые хэжэ эхилээ һэн. Теэд эдэ хэлсээнүүд мүнөөшье хүрэтэр һайн үрэ дүн үгөөгүй байһаар.

Хүниие олоорнь хюдаха атомна болон водородно зэбсэг мэтын шэнэ янзын зэбсэгүүдэй бии болоһон ябадал зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудал шиидхэхые илангаяа зайлашагүй болгоно гэһэн һаналые Та мүн тэрэшэлэн зүбшөөрнэт гэжэ һананаб. Үнгэрһэн дайнда болоһон юумые дүүрэн мэдэхэ сэрэгэй гайхамшагта ажал-ябуулагша Танда энээн тухай тодорхойлон хэлэһэнэймни мүнөө хэрэггүй байна.

Женевэдэ болоһон Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөн манда эгээн һайнаар һанагдадаг. Тэрээндэ хабаадагшад бултадаа, тэрэнэй тоодо Холбоото Штадуудай Правительствын ба арадай зүгһөө Ташье дайнай аюул зайсуулха, зэбсэгжэлгын дарамта бага болгохо тухай бүгэдэниитын хүсэл эрмэлзэлгын элирхэйлэгдэһые, господин Президент, һанаад үзыт.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай хэлсээнүүдэй мүнөө ороод байгаа мухардалгаһаан хайшан гээд гаралтайб гэһэн асуудалда Советскэ Правительство илангаяа ехэ анхарал табяа. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар ООН-эй Подкомитедтэ болоһон хэлсээнүүдэй һайн дүн үгөөгүйень бодото баримтанууд харуулна. Тэдэ хэлсээнүүд һүүлэй үедэ айхабтар орёо бэрхэ байдалда оронхой. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар Подкомитедэй хэдэг бодото ябуулгань тэрэ хэрэгтээ урагшаа дабшаха ябадалые һаатуулна. Иимэ ушарай тохёолдоод байхада ООН-до хэгдэжэ байгаа хэлсээнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар тодорхой үрэ дүн эгээн ойрын сагта асарха гэжэ найдахань бэрхэтэй байна.

Эгээл энэ ушарые хараадаа абажа, Советскэ Правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудал шиидхэлгэдэ ондоотоор хандаха гэжэ шиидээ. Советскэ Правительствын энэ хүсэл эрмэлзэлэйнь зүбөөр ойлгогдохые бидэ хүсэхэ байнабди.

Уласхоорондын түгшүүрилэй нилээд һулараад байһан, «хүйтэн дайнай» болижо байһан мүнөө үедэ яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулха, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэ бүри зохид һайн арга бии болоо гэжэ бидэ гүн ехээр найданабди. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудалаар уласхоорондын хэлсээнэй туйлагдатар, буу зэбсэг хороохо тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые гүрэн бүхэнэй бэелүүлхэ ябадалда гүрэнүүдэй хүсэ шадал зорюулагдаха ёһотой гэжэ энэ эрхэ байдалда бидэ тоолонобди. Бу... ...эг хуряалгаар уласхоорондын хэлсээнэй туйлагдахыень хүлеэнгүйгөө... тиимэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ болохо байгаа. Тиимэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ һаа, уласхоорондын түгшүүрилэй саашадаа һулаируулагдахада, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлсэдэг болоходо туһалха байһаниинь лабтай. Энэнь зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо үргэн ехэ программа бэелүүлхэдэ баһал үлэмжэ зохид арга боломжо олгохо байгаа.

Агуудехэ гүрэнүүдэй, тэдэнэй тоодо эгээн ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй ба материальна баялигтай Советскэ Союзай болон Америкын Холбоото Штадуудай гаргаха үүсхэлэй энээндэ шиидхэхы удхашанартай байхые, господин Президент, Та зүбшөөрхэ бэзэт гэжэ найданаб.

Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын арюун нангин уг зорилгые хүтэлбэри болгон, Советскэ Правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа хэлсээнэй баталагдахые хүлеэнгүйгөөр, 1955 ондо зэбсэгтэ хүсэнүүдээ 640 мянган хүнөөр хорооогоошоһоо гадуур дахин ехээр—1.200 мянган хүнөөр Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо үүсхэл бэе дээрээ даажа абаад, бэелүүлхэ шиидхэбэри баталһан байна. Энээнтэй зохилдуулан СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы техникэ ба буу зэбсэг, мүн тэрэшэлэн СССР-эй гүрэнэй бюджедээр сэрэгэй хэрэгсэлдэ зорюулагдадаг Советскэ Союзай гаргашанууд хороогдохо байна.

Энэ шиидхэбэритэй зохилдуулан 63 дивизи, тусхай бригаданууд, тэдэнэй тоодо Германска Демократическа Республикын территори дээрэ байгаа авиационно гурбан дивизи, 30 мянга гаран хүнтэй сэрэгэй бусад частьнууд тараагдажа байна. Советскэ сэрэгүүдые эды шэнээгээр Германиһаа гаргахада асуудал сүм шиидхэгдэнэгүй гэжэ бидэ сохом мэдэнэбди. Советскэ Правительствын абаһан энэ хэмжээн имагтал түрүүшын алхам мүн. Теэд хэрбээ Германиин территори дээрэ сэрэгүүдые барижа байгаа США-гэй, Англиин ба Франциин, правительствонууд өөһэдынгөө талаһаа Германи доторхи зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороохо тухай хэмжээнүүдые мүн тэрэшэлэн абаа һаань, тус асуудалаар бүришье шууд алхамуудай хэгдэхэ үндэһэнэй бэлэдхэгдэхэ байһаниинь лабтай. Дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудай зүгһөө тиимэ хэмжээнүүдэй абтаа һаань, Германи доторхи хариин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооe эрид хороохо тухай гү, али Германиин территориһоо хариин зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха тухай хэлсээ хожомынь хэгдэжэ болохо байгаа гэжэ тиихэ зуураа бидэ хараадаа абанабди.

Америкын Холбоото Штадуудай Правительство, мүн господин Президент Та өөрөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар Советскэ Правительствын майн 14-нэй мүнөө хабсаргаһан Мэдүүлгые тон анхаралтайгаар хаража үзэхэ бэзэт, тиин яаралтай зэбсэгжүүлгэ болюулха хэрэгтэ, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һулаируулха ба бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө талаһаа зохихо зэргын туһа нэмэри оруулха бэзэт гэжэ найдажа байһанаа, минии нүхэд, бишье мэдүүлнэбди.

Манай гүрэнүүдэй эдэ мэтэ хэмжээнүүд бусад гүрэнүүдэй зүгһөө заатагүй дэмжэгдэхэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолго тушаа заагдаһан үргэн ехэ программын бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ ябадалай эхиие лаб табиха байгаа.

Үнэн зүрхэнһөө хүндэлэгшэ **Н. БУЛГАНИН.**
Дээдэ Тушаалта Дуайт **Д. ЭЙЗЕНХАУЭРТЭ,**
Америкын Холбоото Штадуудай Президентдэ,
ВАШИНГТОН.»

Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Бэшэг

СССР-һээ Францида байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол С. А. Виноградов июниин 7-до Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ ерэжэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн Бэшэгые барюулба.

Энэ Бэшэг доро толилогдобо:

«Москва, Кремль.

1956 оной июниин 6.

Хүндэтэ господин, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ,

Москвада боложо һаяхан дүүрэһэн франко-советскэ хэлсээнүүдэй үедэ минии нүхэдшье, бишье уласхоорондын байдалай шухалын шухала асуудалнуудаар Тантай, мүн господин Пинотой һаналаа хэлсэхэ золтой байбабди, алинаймнайшье зоридог уг зорилгонуудые туйлаха гэжэ хоёр оронуудай хоюуланайнь Правительствонуудай үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэдэг асуудалнуудые тодорхойлообди. Гүрэнүүд яаралтайгаар зэбсэгжэдэг аюулта ябадалые болюулха гэжэ оролдохо ёһотой. гаар зэбсэгжэлгэ эб найрамдал сахилгада аюултай, амгалан ёһоор үйлэдбэрилхэ, арадуудай байдалые һайжаруулха зорилгодо хэрэглэгдэхэ угаа ехэ зөөри хэрэгсэл дэмы хосоруулдаг гэһэн тобшолол манай правительствонууд нэн түрүүн хэһэн байгаа. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын асуудалнуудые манай хоёр правительствонуудай ямар ехэ удхашанартай гэжэ тоолодогыень бидэнэр франко-советскэ хамтын мэдүүлгэ дотороо бүхы дэлхэйн олониитэ зоной үмэнэ сэхэ харуулха аргатай байгаабди.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо хэрэгтэ нэн түрүүн гүрэнүүдэй бодото ябуулгануудые хэхэ тухай арадуудай хүсэдэгын элитэ. Манай оронууд дайнай дүүрэмсээр буу зэбсэг бүгэдэ ниитэеэ хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тушаа уласхоорондын хэлсээ туйлаха арга замуудые бэдэрэн, ООН-эй органууд дотор өөһэд хоорондоо харилсан ажаллаһан байна. Советскэ Союзай болон Франциин арадуудта, мүн тэрэшэлэн Европын бусад олон гүрэнүүдэй арадуудта угаа ехэ хохидол һандарал ушаруулһан дэлхэйн үнгэрөөшэ хоёр дайнуудһаа хэгдэхэ хүшэр хүндэ тобшололнууд дэлхэйн гурбадахи дайнай болохо ябадалые уридшалан болюулха хэмжээ абахыемнай бидэнһээ эрижэ байһаниинь элитэ. Хүниие олоорнь хюдаха шэнэ янзын буу зэбсэгэй бии болоод байхада дэлхэйн гурбадахи дайн тон ехэ, аймшагтай хүшэр хохидол зоболон бүхы хүн түрэлтэндэ асарха байгаа.

Зүгөөр, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай ООН дотор 10 гаран жэл соо хэгдэжэ байгаа хэлсээнүүд мүнөөшье хүрэтэр бодото үрэ дүн туйлаагүй гэжэ Та мэдэнэт.

Энэ ушар зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын асуудал шиидхэхэ тушаа шэнэ арга зам бэдэрхэ шухала болгоно. Энэнь гүрэнүүдэй, тэдэнэй тоодо Европын оронуудай хоорондоо бүри һайн харилсаа холбоотой болоходо нилээд ехээр туһалха байна. Тэдэ оронуудай арадууд Европейскэ түбиин бүри аюумшагта, хюдалтын дайнай шэнэ газарынь болохогүйе тон ехээр хүсэнэ.

Мүнөө уласхоорондын байдал нилээд һайжараа гэжэ Москвада болоһон хэлсээнүүдэй үедэ бидэнэр Тантай хамта, господин Түрүүлэгшэ, тэмдэглэһэн байнабди. Хүйтэн дайнай орондо уласхоорондын хани ёһоной холбоо барисаан, тэрэ тоодо оронуудай гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажалябуулагшадай хоорондохи холбоо барисаан бэхижэжэ байна. Энэ болбол буу зэбсэг хороолгоор ашагтай байха бодото хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ үлэмжэ зохид арга бии болгоно.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай уласхоорондын хэлсээнэй туйлагдахые хүлеэнгүйгөөр бүри мүнөө үедэ тиимэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ һаа, уласхоорондын оршон байдалые саашадань һайжаруулгада туһалха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэлгэдэ туһалха байгаа, Европын аюулгүйн байдалда хамаата асуудалые шиидхэхэ зохид һайн арга боломжо бии болгохо байгаа. Та энээниие зүбшөөрхэ бэзэт гэжэ һананаб.

1955 ондо СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые 640 мянган хүнөөр хорооогоошоһоо гадуур зэбсэгтэ хүсэнүүдээ 1.200 мянган хүнөөр нилээд ехээр дахин хороохо тухай шиидхэбэри баталан абахадаа, Советскэ Правительство эгээл иимэ һанамжануудые хүтэлбэри болгоһон байгаа. Энээнтэй зохилдуулан СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы техникэ ба буу зэбсэг, мүн тэрэшэлэн СССР-эй гүрэнэй бюджедээр сэрэгэй хэрэгсэлдэ зорюулагдадаг Советскэ Союзай гаргашанууд хороогдохо байна.

Энэ шиидхэбэритэй зохилдуулан 63 дивизи, тусхай бригаданууд, тэдэнэй тоодо Германска Демократическа Республикын территори дээрэ байгаа авиационно гурбан дивизи ба 30 мянга гаран хүнтэй сэрэгэй бусад частьнууд тараагдажа байна. Советскэ сэрэгүүдые эды шэнээгээр Германиһаа гаргахада асуудал сүм шиидхэгдэнэгүй гэжэ бидэ сохом мэдэнэбди. Советскэ Правительствын абаһан энэ хэмжээн имагтал түрүүшын алхам мүн. Теэд хэрбээ, Германиин территори дээрэ сэрэгүүдые барижа байгаа США-гэй, Англиин ба Франциин правительствонууд өөһэдынгөө талаһаа Германи доторхи зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороохо тухай хэмжээнүүдые мүн тэрэшэлэн абаа һаань, тус асуудалаар улам бүришье шууд алхамуудай хэгдэхэ үндэһэнэй бэлэдхэгдэхэ байһаниинь лабтай. Дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудай зүгһөө тиимэ хэмжээнүүдэй абтаа һаа, Германи доторхи хариин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооe эрид хороохо тухай гү, али Германиин территориһоо хариин зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха тухай хэлсээ хожомынь хэгдэжэ болохо байгаа гэжэ тиихэ зуураа бидэ хараадаа абанабди.

Майн 19-нэй манай хамтын Мэдүүлгэ дотор Французска Правительство Советскэ Правительствын майн 14-нэй шиидхэбэриин шухала удхашанартай байһые мэдэрһэн байна гэжэ бидэ баясхалантайгаар тэмдэглэнэбди. Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо асуудал шиидхэхын түлөө гол харюусалгань агууехэ гүрэнүүдтэ тудана, зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хороохо бодото хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ тэдэ гүрэнүүдэй бултадаа үүсхэл гаргаа һаань шухала байгаа гэжэ Та, господин Түрүүлэгшэ, зүбшөөрхэ ёһотойт гэжэ һананаб. Агууехэ гүрэнүүдэй зүгһөө тиимэ хэмжээнүүдэй абтаа һаа, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгын үргэн ехэ программа тушаа хэлсээ туйлахада горьтой туһа хүргэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Французска Правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряаха тухай асуудалаар Советскэ Правительствын майн 14-нэй мүнөө хабсаргаһан Мэдүүлгые тон анхаралтайгаар хаража үзөөд, бүгэдэниитын ба найрамдал бэхижүүлгын, Европодохи аюулгүй байдал хангалгын хэрэгтэ өөрынгөө талаһаа шухала туһа нэмэри оруулха бэзэ гэжэ минии нүхэд, би өөрөөшье үнэн зүрхэнһөө найдажа байнабди.

Үнэн зүрхэнһөө хүндэлэгшэ **Н. БУЛГАНИН.**
Дээдэ Тушаалта **ГИ МОЛЛЕДЭ,**
Французска Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэдэ,
ПАРИЖ.»

ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз Титын Советскэ Союзда ерээд байhан тушаа

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Ленинградаар ябаба

ЛЕНИНГРАД, июниин 7. (ТАСС-эй тусхай корр.). ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин болон Югославиин Президенттэй хамта ябагшад С. М. Кировэй нэрэмжэтэ гурбан орденто «Электросила» заводто ерэбэ.

Олон мянган хүдэлмэришэд нэрьемэ альга ташалгаар, «Ура» гэhэн хашхаралгаар айлшадые угтаа.

Нүхэд Иосип Броз Тито, Н. А. Булганин ороной шэнэ барилгануудта эльгээгдэхэ томо машинануудые хабсаргажа, харин гүрэнүүдэй ханинараб захилые дүүргэжэ байhан турбогенераторнуудай цехтэ ерэбэ. Нүхэр Тито үйлэдбэриин процессүүдтэй танилсажа, инженернүүдтэй хөөрэлдөө. Тэрэ хадаа заводто хэрэглэгдэжэ байгаа электротагналгын аргые шударгада анхаралаа хандуулаа. Айлшад турбогенераторнуудай цехтэ волжско гидроэлектростанцида хэрэглэгдэхэ нарин hайн машина бүтээлтые хараа.

Удаань заводто оломнигаан хүнэй хабаадалгатай митинг болоо. Нүхэд Иосип Броз Титын, Н. А. Булганинай, Д. Т. Шепиловэй, Эдвард Карделиин, Коча Поповичын, Миялко Тодоровичын, Яков Блажевичын ба югославска болон советскэ бусад нүхэдүүдэй трибуна дээрэ гарахадань суглаагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Завкомой түрүүлэгшэ Б. С. Галахов митингые нээбэ.

Турбокорпусой фрезеровщик Н. П. Богданов, заводой главна конструкторай орлогшо А. С. Еремеев митинг дээрэ үгэ хэлээ. Югославска айлшадые томо машинын цехын хүдэлмэрилэгшэ Н. Л. Медведева эхэнэрнүүдэй үмэнhөө халуунаар амаршалаа.

Удаань Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин үгэ хэлээ.

Митинг дүүрэжэ, айлшад үнэн зүрхэнэй баяраар үдэшэгдэн заводhоо гаража ошоо.

ЛЕНИНГРАД, июниин 8. (ТАСС). Ленинградта айлшаар ерэhэн Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Петродворецтэ ошожо, ленинградайхидай амардаг энэ дуратай газарайнь паркнууд болон фонтануудые хараба. Петродворецhээ бусаад, нүхэд Иосип Броз Тито, Н. А. Булганин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ленинградска метро соогуур ябаба.

Нүхэд Тито Булганин хоёрые, мүн тэрэшэлэн тэдэнние ябаа югославска болон советскэ гүрэнэй ажал-ябуулагшадые олон мянган ажалшад хаа хаанагүй үнэн зүрхэнhөө амаршалаа.

ЛЕНИНГРАД, июниин 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). Мүнөөдэр үглөөнhөө эхилжэ, Ленинградта бороо оробо, теэд 11 часай багта тэнгэри сэлмэжэ эхилээ. Нүхэд Булганин, Тито Петродворецтэ ошохо гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэр автомашинануудта hуугаад Нева дээрэхи пароходой байдаг нэгэ газарта ошобо. Тэдэнние олон мянган ленинградайхид амаршалаа. Тэндэ адмирал И. И. Байковай «Альбатрос» гэжэ катер, мүн үшөө нэгэ хэды катернууд тамархаар бэлэн болоод, ялалзажа байба.

Иосип Броз Тито hамгантаяа, Н. А. Булганин, мүн Эдвард Кардель hамгантаяа, Коча Попович hамгантаяа, Миялко Тодорович, Яков Блажевич, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов hамгантаяа, республикын президентын главна адъютант генерал-майор Милан Жежель, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. Р. Козлов, ажалшадай депутадуудай Ленинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов, партиин Ленинградска обкомой секретарь Д. Д. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин «Альбатрос» катерта hууба.

Энэ катер аалиханаар тамаран Ехэ Невада ороно. Невагай эрьеэр Ленинградай промышленна олон томо томо предприятинууд байна. Ленинградай горисполкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов тэдэ предприятинууд дээрэ бүтээгдэдэг продукци тухай нүхэд Тито, Булганин ба тэдэнние үдэшэгшэдтэ хөөрэнэ.

Суг ябагшадтаяа хөөрэлдэжэ зугаа, нүхэр Тито Петроградта байhан үе тухайгаа дурсан хэлэбэ. Невае тон hайн hананаб, юундэб гэхэдэ, намайе энэ мүрэнэй эрьеэр Петропавловска хэрэмhээ харуул доро түүhан юм,—гэжэ Тито хэлэбэ.

Петродворецтэ ерэhэн хүнүүд айлшадые альгаа шангаар ташалдан, амаршалгын үгэнүүдые хашхаралдан угтаба. Н. А. Булганин И. Броз Тито хоёрые пионернүүд тойрожо, томо томо баглаа сэсэгүүдые барина. Пионернүүд Югославиин хүнүүдтэ амар мэндэ хүргэхыень нүхэр Титые гуйба.

Айлшад Петродворецын фонтануудые ба паркые харахаяа ошоно. Залуу ногоон модонуудые наранай элшэ туяа шарана. Н. А. Булганин, Иосип Броз Тито тэрэ парк соогуур ябажа, фонтануудаарнь hонирхоно. Айлшадые тойрон ленинградайхид бүлэг бүлэгөөрөө дахин дахин бии болоно. Амаршалгын үгэнүүд дуулдана.

Монплезиртэ орохо газарта маршал Тито фотоаппарадтай хүбүүнэй байхые хараба. Энэнь 419-дэхи hургуулиин табадахи классай hурагша Юра Белов байба. Н. А. Булганинтай хамта фотографировалжа үгэхыень Югославиин Президент эдир ленинградецhээ гуйба. Тэрэ хүбүүн ехэ баяртайгаар хэдэн снимогүүдые хэбэ.

Петродворец ошохо үедэ сайлалга эмхидхэгдэhэн байна. Энэнь үнэн зүрхэнэй оршон байдалда, hайхаар үнгэрөө. Нүхэд Броз Тито, Н. А. Булганин Петродворецтэ ерэhэн хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ гараа табиба.

Айлшад гэдэргээ бусахадаа автомашинануудта hуугаад ерэбэ. Ленинград ошоhон шоссе хаягые зубшан олон мянган ленинградецууд амаршалаа.

Айлшад В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ленинградска метрополитенэй «Автово» гэhэн станци шадар зогсоно. Ленинградта угаа сэбэр, гуримтай hайн байна гэжэ нүхэр Тито хэлэнэ.

Югославиин президент, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ «Автово» станцида ороод, поезд тээшэ ошоно. Тэдэнэр Ленинградай газар дорохи харгын түрүүшын линиин станциие hонирхон харана, газар дорохи шэнэ лининүүдэй хэр зэргээр баригдажа байhан тухай асууна. Метрогоор ябагшад хүндэтэ айлшадые хáни ёhоор, үнэн зүрхэнhөө амаршалба.

Айлшад метрополитениие харahanайнгаа hүүлээр эрмитаж тээшэ ошоно. Тэдэнэр хилын саанахи олохон уранзураашадай зохёолнуудай байдаг зал соогуур ябаад гарана, 1812 оной эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай галлерейе хараа.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Ленинградhаа мордобо

ЛЕНИНГРАД, июниин 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин ба эдэнние үдэшэжэ ябаа югославска болон советскэ гүрэнэй ажал-ябуулагшад мүнөөдэр Ленинградhаа мордобо.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын, СССР-эй болон Российска Федерациин гүрэнэй тугаар шэмэглэгдэhэн Московско вокзал дээрэ хүндэтэ айлшадые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. Р. Козлов, ажалшадай депутадуудай Ленинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов, областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. И. Воробьев, КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь И. К. Замчевский, ленинградска сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша армиин генерал М. В. Захаров, СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, областной болон городской Соведүүдэй депутадууд, Ленинградай горисполкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд, наукын болон культурын ажал-ябуулагшад, журналистнууд үдэшэбэ.

Үдэшэлгын үедэ хүндэтэ харуул табигдажа, ФНРЮ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэhэн байна. Городой гудамжануудта, вокзал шадарай талмайнууд дээрэ, вокзалай платформонууд дээрэ суглаhан олон арбаад мянган ленинградайхид нүхэд Иосип Броз Тито Н. А. Булганин хоёрые үнэн зүрхэнhөө, халуунаар амаршалаа.

Ленинградай горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов, Ленинэй городто айлшалжа ерэhэнэйнь түлөө югославска айлшадта баясхалан хүргэбэ, Ленинградай ажалшадай зүгhөө Югославиин арадта үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной баясхалан хүргэхыень гуйhан, хүдэлмэридөө шэнэ ехэ амжалта туйлахыень нүхэр Титодэ ба тэрээнтэй хамта ябалсагшадта хүсэhэн байна.

ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз Тито харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, Ленинградта бидэниие хани ёhоор угтаhыень би, минии нүхэд хэзээдэшье мартахагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Югославида ленинградайхидай ехэ дуратай байhанайнь түлөө маршал Тито баясхалан хүргөөд, Югославиин арад советскэ хүнүүдтэ мүн лэ тиимэ дуратай байдаг гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Агуухэ Советскэ Союзай хүндэлэлдэ, Ленинэй городой хүндэлэлдэ амаршалга хүргөөд, нүхэр Тито үгэеэ хэлэжэ дүүргэбэ.

Хани ёhоор гар гараа барилсана.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Ленинградhаа Москва бусажа ерэбэ

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито hамгантаяа Союзна гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардель hамгантаяа, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй секретарь Коча Попович hамгантаяа, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн Миялко Тодорович, Хорватиин Арадай Республикын Гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшэ Яков Блажевич, ФНРЮ-hээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Велько Мичунович ба Президенттэй хамта ябаhан бусад хүнүүд июниин 9-дэ Ленинградhаа Москва бусажа ерээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, армиин генерал А. И. Антонов, СССР-hээ Югославиин Арадай Федеративна Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. П. Фирюбин болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд Москва мүн бусажа ерэлсээ.

ФНРЮ-гэй ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Москвагай Ленинградска вокзал дээрэ ФНРЮ-гэй Президент Иосип Титые, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганиниие болон югославска ба советскэ гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай хамта ябагшадые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор Л. М. Каганович, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, зам харилсаанай Министр Б. П. Бещев, Советскэ Союзай Маршал И. С. Конев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, Армиин генералнууд М. С. Малинин, И. А. Серов, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Г. Зайцев, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд угтаа.

Угтагшадай дунда Югославиhаа СССР-тэ байдаг Посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, югославска ба советскэ хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаа. (ТАСС).

СССР-эй ба ФНРЮ-гэй Правительственна делегацинуудай хоорондохи хэлсээн

Советскэ Союзай ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительственна делегацинуудай хоорондохи хэлсээн июниин 9-дэ, Кремль соо үглөөнэй 11 часта үргэлжэлөө. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо В. М. Молотов ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Титотэй, Союзна гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшын орлогшо Э. Кардельтэй, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй секретарь К. Поповичтой, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн М. Тодоровичтой, Хорватиин Арадай Республикын Гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшэ Я. Блажевичтэй ээлжээтэ хөөрэлдөөн болоо.

Хөөрэлдөөндэ советскэ талаhаа В. В. Кузнецов, Н. П. Фирюбин, Л. Ф. Ильичев, К. Д. Левычкин байлсаа. Югославска талаhаа В. Мичунович, Й. Вильфан, А. Вратуша байлсаа.

Хөөрэлдөөнэй үедэ түрүүшын уулзалга дээрэ зүбшэгдэhэн асуудалаар hанамжануудаа хэлсээн үргэлжэлөө. Хэлсээн хани халуунаар, сэхэ руунь хэлсэжэ, үгэеэ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Хэлсээн саашадаа үргэлжэлхэ байна.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

Москвада байгаа өөhэдынгөө посолнуудаар дамжуулан Швециин, Даниин ба Норвегиин Правительствонууд 1957 оной түрүүшын хахадта Швеци, Дани ба Норвеги ошоод ерэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганиниие, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевые уриhан уряалые дамжуулаа гэжэ советскэ хэблэлдэ мэдээсэгдэhэн байгаа.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи Орлогшо А. А. Громыко июниин 7-до Швециин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Р. Сульманиие, Даниин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Мёркые, Норвегиин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Э. Бродландые хүлеэн абаад, Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр тэдэ уряалнуудыень баясхалантайгаар угтан абаа гэжэ тэдэ посолнуудта мэдээсэбэ.

Тэрэ аяншалгын тодорхой үдэр, мүн тэрэшэлэн ошохо болзор ба программа hүүлшэг тээ дипломатическа ёhоор хаража үзэгдэхэ гэhэн хүсэл Советскэ талаhaa хэлэгдэhэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Иигэжэ хүдэлмэрилхэдэ муу бэшэ гү?

Шиидхэбэринүүдээ хаhа саг соонь бэелүүлжэ, тэрэнэй гүйсэдхэлые шалгажа байха гээшэ ямаршье хүдэлмэридэ, илангаяа партийна хүдэлмэридэ шухала хэрэг болоно. Эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ, шиидхэбэринүүдээ хаhа саг соонь дүүргэлгэhээ ажал хүдэлмэриин амжалта дулдыдадаг.

Гэбэшье, зарим партийна организацинууд абтаhан шиидхэбэринүүдээ саг соонь дүүргэхын тулада партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри хэнэгүй.

Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин хүдэлмэриие хаража үзэе. Энэ организациин тоосоото-hунгуулиин суглаан нёдондо жэлэй октябрь hарада болоhон юм. Партийна бюрогой хангалтагүйгөөр ажаллажа, тогтоолнуудаа бирагүйгөөр дүүргэжэ байhыень коммунистнууд хурсаар шүүмжэлээ hэн. Мүн коммунистнууд партийна хүдэлмэриие hайжаруулхын тулада олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа бэлэй. Партийна организациин хүдэлмэриин дутуунуудые зайсуулха зорилгоор дэлгэрэнгы шиидхэбэри партийна суглаан баталан абаhан байгаа. Тэрэ сагhаа хойшо 7 hара үнгэрөө. Зүгөөр партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Очиров тоосоото-hунгуулиин суглаанай шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ шадаа гэжэ хэлэхэ аргагүй.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэртэхэ, малажалай продукт абалгые ехэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха, коммунистнуудайнгаа 50 процентые малажалда эльгээхэ гэжэ хэлсэгдэhэн юм. Теэд коммунистнуудые малажалда эльгээхэ тухай тогтоол дүүргэгдээгүй.

Ниитэ-политическэ ба комсомольско организациин хүдэлмэриие hайжаруулха тухай олон пунктнууд тоосоото-hунгуулиин суглаанай шиидхэбэри соо бэшэгдэhэн аад, баhал дүүргэгдэнэгүй. Мүнөө партийна организаци колхознигуудай дунда партиин түүхэтэ XX съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Агитаторнууд өөhэдынгөө участогуудта ганса нэгэл ошодог, хабарай тарилгын халуун үедэ мүртэй хүдэлмэри хээгүй.

Колхозой партийна организациин коммунистнуудай журам hула. Коммунистнууд Амагаланова, Чимитова, Доржиев болон бусад партийна суглаандаа ерэдэггүй тооной. Тиимэhээ хэлсэhэн шухала асуудалнууд тухай тэдэнэр мэдэнгүй үлэшэдэг, тэдэниие дүүргэлтэдэ эршэмтэйгээр хабаадалсаха аргагүй болодог байна. Хэтэрхэдээ партбюрогой гэшүүд нүхэд Хойлоков, Банзаракцаев гэгшэд бюрогойнгоо заседанида заримдаа ерэдэггүй юм. Парторганизациин бюро коммунистнуудта, партбюрогой гэшүүдтэ эрилтэ хэдэггүй, даалгагдаhан хүдэлмэриингөө түлөө коммунистнуудай харюусалга дэшэлүүлхэ хэмжээ абадаггүй.

Тиин партийна организаци коммунистнуудай үүргые дээшэлүүлжэ, ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ колхознигуудые hайнаар элсүүлэн эмхидхэжэ шадаагүй.

Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, малай үбэлжэлгын үедэ 450 толгой хонин, 44 гахай гарзалаа. Малай гарзалhанhаа боложо, колхоз 100 гаран мянган түхэригэй олзо доходой дутуугаар оруулаа. Мүн нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, hү hаалга үндэгэ абалга бииратай дээшэлээгүй байhаар. hү hаалгын жэлэй түсэб долоон hарын туршада оройдоо 29,1 процент, гахайн мяха абалга 19,3 процент дүүргэгдэә.

Колхозой партийна организаци 36 коммунистнуудhаа бүридэнхэй. Иимэ олон коммунистнуудтай партийна организаци партиин XX съездын табиhан зорилгые дүүргэжэ шадаха ехэ хүсэн болохо ёhотой.

Партийна организаци колхознигуудай үүсхэлые hайнаар эмхидхэhээ, тэдэнэртэй нягта холбоо барисаатай байгаа hаа ямаршье зорилго дүүргэжэ шадаха. Энээн тухай колхозой коммунистнууд, нэн түрүүн партбюрогой гэшүүд, нүхэр Очиров hайса бодомжолхо, харюусалгаа hанаха зэргэтэй.

С. Рыбаченко, партиин Кударын айкомой инструктор.

hонирхолтой газетэ

«Үндэр ургасын түлөө» гэжэ гаршагтай ханын газетэ Бичурын аймагай «XIX партийна съезд» колхоздо hарадаа 1—2 дахин гаргагдадаг байна. Энэ газетын редактораар колхозой луговод, коммунист Д. А. Слепнов хүдэлнэ. Жэлэй эхинhээ хойшо газетын 7 номер гараад байна. Газетэ долоон хэhэгээр бэшэгдэжэ, тэдэнэй 6-ниинь 6 комплексно бригадануудта, 1-ниинь луговодческо бригадада эльгээгдэнэ.

Газетын номер бүхэн ехэ шадабаритайгаар, hонирхолтойгоор гаргагдажа, колхозойнгоо, тэрэнэй бригада бүхэнэй урда байhан шухала зорилгонууд тухай, артелиин түрүүшүүлэй эрхим дүй дүршэл тухай бэшэдэг, мүн ниитын ажалда хүсэд хабаадалсадаггүй колхознигууд тухай хатуу шүүмжэлэл гаргадаг юм. Гадна, газетэ колхозойнгоо ажал хүдэлмэриин ямараар ябажа байhан тухай, бригадануудай, колхознигуудай мүрысөөндэ хэнэй түрүүлжэ ябаhан тухай саг үргэлжэ бэшэдэг. Түрүүшүүлэй дүршэлые бэшэхэдээ тэдэнэй зураг газетэдэ гаргалсана. Залхуу хүнүүд тухай «сатирын бюллетень» соо каррикатура энеэдэтэйгээр зурагдадаг юм.

Энэ газетэдэ гаргагдаhан материалаар гү, али тэрэнэй редколлегиин дуулгаhанай ёhоор колхозой правлени, парторганизаци хэмжээ абадаг.

Газетэ колхознигуудайнгаа дунда ехэ хүндэтэй, үүргэ нүлөө ехэтэй болоhон дээрэhээ колхозойнгоо ажахые үргэхэ, гэшүүдэй дунда ажалай журам hайжаруулан захалха, мүрысөө болон ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ, алдуу эндүүень усадхахада хэрэгтэ тон ехэ туhа хүргэдэг болонхой.

И. Баженов.

Зургаадахи табанжэлэй барилганууд

Орон дотор шэнэ предприятинууд баригдана, үйлэдбэриин хүсэнүүд нэмэжэ ашаглалгада оруулагдана, барилгын технологи нарижуулан hайжаруулагдана.

«Киргизнефть» управлениин үрэмдэлгын 1-дэхи конторын коллектив нефтяной вышкэнүүдые хабсаргахадаа түргэдхэхэ арга методые хэрэглэнэ. Мүнөө эдэ вышкэнүүдые жэлэй урда тээхидэ орходоо хоёр дахин түргэнөөр бодхоодог болоо. Томо хэмжээнэй блогуудые хэрэглэлгэ амжалтатайгаар ашаглаха арга олгоно. Жэшээлхэдэ, дизельнүүд, шабар худхадаг машинанууд раманууд дотор хабсаргададаг юм. Кважануудые үрэмдэжэ дүүргэhэнэй hүүлээр, тэдэниие дахяад задалхаяа болижо, тэдэнээ хабсаргданхай зандань шэнэ газарта абаашадаг байна.

Химическэ промышленностиин министерствын «Тамбовхиммаш» заводой үйлэдбэриин ехэ корпус Тамбовто баригдаа. Энээн соо редукторна цех эмхидхэгдээ. Цехын коллектив шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг болоод байна.

СССР-эй текстильнэ промышленностиин министерствын машинануудые болон детальнуудые бүтээлгэ эрхилхэ главна управлениин Вичугска шудхалаагай-механическа заводто элдэб зүйл бүтээдэг хүсэ ехэтэ механизированнэ үйлэдбэри байгуулагдаа. Тэрэнэй керамическа, гальваническа, инструментальна ба бусад цехүүд hара бүридэ 200—210 тонно зүйлнүүдые тус бүридөө бүтээн гаргаха юм.

«Запорожстрой» трестын (Запорожье) детал бүтээн гаргадаг комбинадта хабсаргагдадаг түмэр бетон үйлэдбэрилхэ цех түхеэрэгдээ. Энэ цех байрын гэрнүүдэй гэшхүүрнүүдэй табсан хэдэг зүйлнүүдые, мүн мүнөө баригдажа байhан Каховско водохранилищиин Никопольско плотинада хэрэглэгдэхэ нюурлан гоёолгын плитануудые бүтээн гаргаха юм.

Денауда (Узбекскэ ССР) барилгын материалнуудай шэнэ предприяти ашаглалгада угтөө. Эндэ 18 камертай пеэшэн баригданхай. Тэрээн соо жэлэй турша соо 11 миллион хирпиисэ галдагдаха байна.

ИРКУТСКА ОБЛАСТЬ. Үнгэрэгшэ жэлэй намар ой тайгын байhан газарта мүнөө хабсаргагдамал гэрнүүдтэй ехэ посёлок байгуулагдаа. Тэрэнэй нэгэ захадань Братска ГЭС-эй барилгын промышленна база түхеэрэгдэжэ байнхай. 200 автомашинын байха түмэр каркастай гараж хабсаран бедхоогдожо байна. Мүн тракторнуудай байха газар, материально-техническэ хангалгын база болон бусад барилганууд бодхогдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Акуловай хүтэлбэрилдэг түрүү бригада (наада таладань) гараж барилсажа байна.

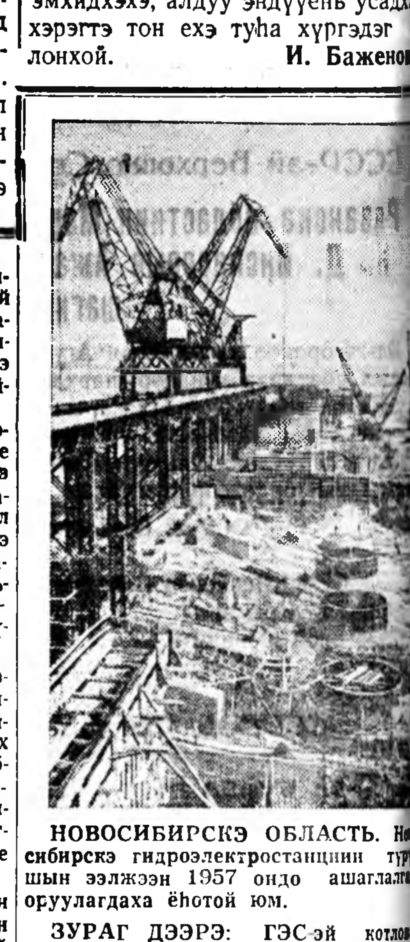
ТАСС-эй фотохронико.

КАЗАХСКА ССР. Кустанайhаа урагшаа хэдэн арбаад километрын газарта хахалагдаад байhан үргэн ехэ шэнэ газарай дунда Соколовско-Сарбайска горно-шанаржуулгын комбинат баригдажа байнхай.

Үдэр бүхэндэ хүсэтэ экскаваторнууд карьернүүдhээ 16 мянга шахуу кубометр шулуу шорой малтан гаргана. 1957 оной тэн багhаа руда малтан абалга эхилхэ юм. Тобол мүрэнэй эрье дээрэ Рудный гэжэ шэнэ город баригдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр бетон конструкцинуудай полигоной барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

НОВОСИБИРСКЭ ОБЛАСТЬ. Новосибирскэ гидроэлектростанциин түрүүшын ээлжээн 1957 ондо ашаглалгада оруулагдаха ёhотой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГЭС-эй котлован малталгын хүдэлмэри (наада таладань), саанань плотиные түхэл харуулагдана.

ТАСС-эй фотохроника.

Үдөө нютагуудта худалдаа наймаа һайжаруулха

Нүүдэл автолавка

Хабарай тарилгын эхилхэһээ хойталха таряанай хуряагдатар по...ой стануудта ажалладаг механи...орнуудые, холын малшадые саг ...нь эд бараагаар хангаха гээшэ ...алдаа наймаанай хүдэлмэрилэг...эй арюун уялга болоно. Мухар...эрэй аймпотребсоюзай хүдэлмэ...эд энэ харюусалгатай уялгаяа ...наар ойлгожо, нүүдэл автолавка ...идхэхээр шиидэһэн юм.

...үүдэл автолавкые даагшын ту...лда дүй дүршэлтэй наймаалаг... томилхо хэрэгтэй байгаа. Энэ ...аалда Илья Аверьянович Фила...томилогдоһон юм. Илья Аверь...вич шэнэ тушаалдаа нэгэ хэдэн ...соо хүдэлөөд, ажалтайгаа һайса ...лсаһанайнгаа удаа аймпотреб...зай правленидэ ерэжэ, ингэжэ ...үүлээ һэн:

—Автолавкын хүдөөгүүр ябаха ...игые заатагүй хубилгаха шуха... Автолавка кольцевой аргаар ...даг болоходоо сагаа арьбалжа, ...ын бригада, фермэ бүхэндэ удаан ...соо байха аргатай болохо.

...ймпотребсоюзай хүтэлбэрилэг... нүхэр Филатовай дурадхалые ...шаан дэмжэһэн юм. Механиза...ууд болон колхозникуудай эрил...хүсэдөөр хангахын зорилгоор ...я Аверьянович эд бараае айм...ребсоюзай складһаа сэхэ абадаг ...о. Ээлжээтэ рейсдээ гарахадаа оёмол хубсаһа, эдеэ хоол, тамхи, зуруул элбэгээр абаашана.

Нүүдэл автолавкын хүдэлмэришэд оролдосотой ажалаараа механизаторнууд болон малшадай дунда хүндэтэй болонхой. Автолавкые даагша нүхэр Филатов, машинын шофёр нүхэр Ефремов гэгшэдэй полевой стан, фермэ бүхэндэ ерэхэдэнь худалдан абагшад урид хэһэн захилайнгаа ёһоор эд товар абадаг байна.

Автолавкынхид апрель, май һара соо 46 рейс хэжэ, фермэ, бригадануудта 200 гара мянган түхэригэй эд бараа наймаалаа.

Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 7-дохи бригадада нүүдэл автолавкын нэгэтэ ерэхэдэ бригадир нүхэр Будаев автолавкын наймаалагшада хандажа ингэжэ мэдүүлээ һэн: бригадынхиднай сабхи хэрэглэнэ. Эд бараа абахын түлөө колхозой центр ошохоор сүлөөтэй хүн үгы байна. Тиимэһээ бидэнэртэ хэдэн паар сабхи асархые гуйнабди.

Нүхэр Филатов бригадынхидай эрилтые дүүргэлтэ болгон, захилыень хараалагдаһан болзорһоонь урид, гурба хоноод байхада асаржа үгөө һэн. Автолавкын хүдэлмэришэд хүдөөгэй ажалшадай эрилтые саг соонь хангахын зорилгоор эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, эд бараа наймаалха даалгабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. Хазагаев.

Эрхим наймаалагша

...лэнгын аймагай эд хэрэглэгшэ... кооперациин коллективэй хүн...лэй доскада түрүүшүүлэй фото...гууд байдаг. Тэдэ фото-зурагуу... дундаһаа наһажаал болоһон ...эхэнэрэй дүрые аймагай цен...хид хараһаар танидаг. Энэ ха... Ново-Селенгинск тосхоной дэр...хи районно магазиниие эрхилэг... Надежда Прокопьевна Проста...ина мүн.

...импотребсоюзай правлениин түү...лэгшэ Василий Иванович Павлов ...ежда Простакишина тухай иигэ...хөөрэнэ:

—Надежда Прокопьевна худал... наймаанай системэдэ удаан саг ...ажаллажа, хүн зондо хүндэтэй, ...лмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, ..., кварталай, тэрэшэлэн жэлэйн... түсэбые саг үргэлжэ дүүргэдэг, ... дүй дүршэлтэй болоһон эрхим ...аалагша гээшэ.

...үхэр Простакишина худалдаа ...маанай системэдэ хүдэлмэрилжэ ...һээр хори гаран жэл болоо. ... наймаалагша иимэ удаан саг ...ажаллажа, нилээд шадабаритай ...һон байна. Надежда Прокопьевна эд бараанай эрьесын түсэбые һара бүри 115—120 процент дүүргэнэ.

Надежда Прокопьевна мэргэжэлээ дээшэлүүлхын зорилгоор сүлөөтэй сагтаа худалдаа наймаанай литература, журнал, газетэнүүдые уншана. Тэрэ залуу наймаалагшадта дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ.

—Ажалдаа дуратайгаар хандажа, арад зоной эрилтэдэ анхаралтай байха гээшэ наймаалагшын арюун уялга мүн,—гэжэ Надежда Простакишина хөөрэдэг.

Эд бараанай эрьесын талаар зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Простакишина эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ жэлэй таба һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Надежда Прокопьевна жэлэйнгээ түсэбые Октябрьска революциин 39-дэхи жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Р. Лубсанов.

Трактористнуудай ажал хэрэгүүд

...алинай нэрэмжэтэ колхозой по...дээрэ хүдэлмэрилдэг Хэжэнгын ...-эй тракторна бригада (брига...ынь нүхэр Дубшанов) хабарай ...лгые эмхитэй һайнаар эхилжэ, ... ба оройн культурануудые бо...он болзор соо, һайн шанартай... таржа дүүргээд, мүнөө үедэ ...руза таржа байна. Энэ брига...хид хамтадаа 901 гектарта ороо... культурануудые, тэрэ тоодо ...гектарынь хэрээһэлүүлэн таряа.

Тус бригадын трактористнууд Р. Тыхеев, Ц. Батацыренов, Д. Дамбаев гэгшэд халаанайнгаа даалгабариие 120—150 процент дүүргэнэ. Энэ бригада 700 гектар пар хоёрдохёо борнойлжо байна. Бригадынхид га бүриин 10 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха гэжэ шиидээд, тэрэнээ дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

П. Содбоев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Хара модонойхид үгэдөө хүрэнэгүй

Малай байранууд болон бусад барилгануудые олоор хэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ Курумканай аймагай колхозууд республикын бүхы колхозуудта хандаа һэн. Мүрысөө үүсхэһэн нэрээ һанажа аймагай олонхи колхозууд малай байрануудые, культурно-ажаһуудалай болон үйлэдбэриин бусад барилгануудые олоор бодхоожо байнхай. Жэшээлхэдэ, адуу малаар олон Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй табан һара соо үнеэдэй, тугалай байра, автогараж, бани, малшадай 10 шахуу байрын гэр болон бусад барилгануудые бариһан байна. Эдэ барилгануудые бариһанайнгаа түлөө аймагай Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн байха юм.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, Хара Модоной сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз барилгаяа хангалтагүйгөөр ябуулна. Мүнөө жэлдэ үхэрэй нэгэ байра, хониной 7 байра, культбаза, 2 улаан булан, 5 бани, 20 шахуу байрын гэр бариха түсэбтэй. Эдэ барилгануудта бэлэдхэгдэхэ 4 мянга гаран кубометр модоной 2 мянга гараниинь арайхан гэжэ бэлдэгдэһэн байна. Иимэ ехээр түсэблэһэн колхоз аад, энэ жэлэй 5 һара соо барилгаяа хангалтагүйгөөр ябуулаа. Мүнөө үедэ байрын 1 гэр, автогараж, 2 кинобүүдхэ баригдаба. Барилгын бригадада 52 хүн ажалладаг. Тэдэнэр мүнөө юушье хэнэгүй, миин саг үнгэргэнэ. Энээн тушаа тус колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр П. Будаев) ямаршье хэмжээ абадаггүй.

Иигэжэ Хара Модоной сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулжа байна.

Э. Шагаев.

Үрэ гарахагүй хооһон найдуулганууд

Закаменай аймагай «Улаан-Далахай» колхоз Дабаатын эхин һургуулида 1957 ондо түлихэ түлеэень бэлдэжэ үгэхэ ёһотой аад, мүнөө хүрэтэр юушье хэнэгүй. Энэ асуудалаар колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандахада һаяар воскресник эмхидхэжэ, түлеэетнай бэлдэхэмнай гээд лэ хэдэн һара найдуулна. Жэшээлхэдэ, колхозой таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Гонжитов аяар февраль һара соо воскресник үнгэргэхэмнай гээд, тэрэнээ саг соонь эмхидхэжэ шадаагүй һэн. Мүн апрель һара соо воскресник үнгэргэхэ гэһэн аад, мори тэргэ, хүдэлмэриин сарнууд дутана гэжэ шалтаад, баһа юуншье болоогүй. Мүнөө болоходо өөһэдымнай ажал ехэ, сүлөөмнай үгы гэжэ хэлэнэ.

Энэ асуудал Дабаатын сомоной Соведэй сесси дээрэ хэлсэгдэбэшье, хубилалта болоногүй. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. Гармаев абаһан энэ шиидхэбэреэ бодотоор бэелүүлхын түлөө оролдохо ёһотой.

С. Цыренов.

Бурят-Монголой дуунай ба хатарай ансамбль гастрольһоо бусаба

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хойто-Осетинскэ дуунай ба хатарай ансамблиин артистнуудтай уулзалга. Ц. Хоборков дуу дуулажа байна. Ц. Батуевай фото.

Бурят-Монголой дуунай ба хатарай ансамбль гастрольһоо бусажа ерээ. Таба үлүүтэй һара соо энэ ансамбль Сибириин, Волга шадарай, Закавказиин республикануудаар, Кавказай курортно городуудаар ябаха зуураа, 110 гаран концерт 40.000 шахуу хүндэ харуулаа.

Энэ үе соо бидэ 45 городуудта, тэрэ тоодо Владимир Ильич Ленинэй түрэһэн газар Ульяновск, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда алдар солоор бүрхөөгдэһэн Сталинград, Кавказай курортно городууд—Кисловодск, Ессентуки, Пятигорск, Железноводск, Сочи, нарата Грузиин столица Тбилиси, һалбаран мандажа байгаа Армениин столица Ереван, нефтеэр баян Баку ба бусад городуудта концертнүүдээ харуулаабди. Хамта дээрээ 5 автономно, 3 союзна республикануудаар ябаабди. Манай ансамбль гастролео Москва городто дүүргэһэн байна.

Манай ансамбль гастрольдо ябахадаа концертнүүдые харуулхаһаа гадна, мүн олон тоото творческо уулзалгануудые ахадүү республиканудай уран һайханай коллективүүдтэй үнгэргөө. Башкириин, Грузиин, Азербайджанай, Хойто-Осетиин артистнуудтай уулзагдаа. Манай агууехэ орондо ажаһуудаг ахадүү арадуудай хани барисаае эдэ уулзалганууд элитээр харуулаа. Ахадүү арадуудай артистнуудтай творческо дүй дүршэлөө, саашанхи түсэб тухайгаа хэлсэжэ, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэдэ, манай творческо хүдэлмэридэ ехэ туһатай байгаа.

Эдэ уулзалганууд дээрэ нютагай партийна, советскэ органуудай зүгһөө манда олон бэлэгүүд барюулагдадаг, амаршалгын үгэнүүд хэлэгдэдэг байгаа. Энэ хадаа Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн национальна политикын ашаар һалбаран бадарһан бурят-монгол арадай национальна искусствын амжалтын бодото гэршэ ха юм.

Башкирска АССР-эй столица —Уфа город ерээд байхадаа, нёдондо жэлэй эсэстэ Вьетнамай Демократическа Республика ошожо ерэһэн Башкирска арадай дуунай ба хатарай ансамблитай уулзаа һэмди. Тэрэ ансамбль бидэнэртэ башкирска арадай хатар харуулаа, мүн арадай дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхөө. Башкирска ансамблиин харуулһан номер бүхэниинь тон ханамжатайгаар бэлдэгдэһэн, гүйсэдхэгшэдынь ехэ мэргэжэлтэй болоһон байна.

Саашаа Куйбышев, Чкалов, Уральск городуудта хүрэжэ, тэндэ концертнүүдые харуулһанай һүүлээр Сталинград ерээбди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр баригдаһан «Красный Октябрь» гэжэ заводой культурын шэнэ байшан соо концертээ харуулаабди. Һүүлээрнь агууехэ баатарлиг городой һонирхолтой газарнуудаар ябажа танилсаабди. Дэлхэйн 2-дохи дайнай үедэ Сталинград шадар түүхэтэ байлдаанай болоһон газарнуудаар ябагдаа. Мүн «Оборона Царицына» гэжэ музейдэ ороһон, хатуу шанга байлдаанай болоһон «Мамаев курган» шадар ошоһон байнабди. Тэндэ дайнай үедэ бүтэн газар үлөөгүй байгаа, һүүлээрнь 3—4 жэлэй турша соо эндэ бүри ногооншье ургадаггүй һэн. Бүхы дэлхэй дээрэ сууда гараһан «Сержант Павловай гэр» хараабди.

Сталинградай үргэн далайсатайгаар һэргээн бодхоогдожо байһаниие харахадаа советскэ арадай шэн габьяата ажалай түлөө ехээр омогорхомоор. Тиин советскэ хүнүүдэй амгалан тайбан ажалые магтан, тэдэнэй ухаан сэдьхэлэй эрилтые хүсэдөөр хангаха гээшэ артистнарай арюун һайхан, нангин уялга мүн гэжэ үшөө дахин досоомнай ороо бэлэй.

Сталинградһаа Хара далайн эрье — Сочи оробобди. Энэ курортно городой театр соо концертэмнай харуулагдаа. Һүүлээрнь Сухуми хүрөөд, Тбилиси ерээбди. Грузинска ССР-эй Культурын министерствын түлөөлэгшэд, мүн грузинска артистнууд, консерваториин һурагшад вокзал дээрэ ерэжэ, маниие тон халуунаар угтаа. Үдэшэниинь Грузинска гүрэнэй филармониин ехэ зал соо концерт табяабди. Концертын боложо байхада баглаа сэсэг асаржа, маниие амаршалдаг байгаа. Тбилисидэ бидэ 3 концерт, Грузиин металлургическа промышленностиин центр—Руставида 1 концерт табяабди.

Тбилиси городой үзэсхэлэнтэ гоё газарнууд харагдаа, мүн грузинска театрнуудаар ябажа, тэдэнэй хүдэлмэритэй ехэ һонирхожо танилсаабди.

Советскэ Грузитай танилсаһанайнгаа һүүлээр үндэр уулатай Армени ошохоор мордобобди. Энэ үедэ армянска литературын ба искусствын декада Москвада болохо гэжэ түлэг дундаа бэлэдхэгдэжэ байба. Ереван город ерэжэ, тэндэхи гүрэнэй филармониин концертнэ ехэ зал соо наадаяа табяа һэмди.

Удаалуулан Азербайджанска ССР ерэжэ, Баку городтой танилсабабди. Советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо Азербайджан экономикодоошье, культурадаашье гайхамшагта амжалта туйлаа. Мүнөө республика доторнь 14 дээдэ, 70 шахуу тусхай дунда һургуулинууд бии. Азербайджанай театральна искусство ехэ амжалта туйлажа шадаа. Азербайджанска оперо, балетэй театрын репертуар баялиг юм. Тэрэ хадаа национальна 12 оперо, хүгжэмтэ 14 комеди, национальна 3 балет табидаг. Эдэнэй тоодо советскэ үеые харуулһан зүжэгүүд бии. Революциин урда тээ профессиональна хүгжэмшэд гэхэдэ У. Гаджибеков, М. Магомаев хоёр лэ байгаа. Мүнөө советскэ хүгжэмэй һургууляар хүмүүжүүлэгдэһэн 47 композитор бии. Оперно театрын сценэ дээрэ композитор Магомаевай «Илах Исмаил» гэжэ азербайджанска национальна оперые шагнаабди. Энэ оперо хадаа арад зоной зохёолһоо үндэһэлһэн байна. Тиимэһээ тэрэ ехэ ойлгосотойшье, удха һайтайшье юм. Композитор С. Гаджибековэй «Гюльтен» гэжэ национальна балет сүлөөтэ азербайджан арадай ажал хэрэгые хурса тодоор харуулна. Балет соо Мингечаурска электростанциин барилгашад ба хлопок ургуулагшадай хоорондохи социалистическэ мүрысөөе харанабди.

Азербайджанска арад өөрынгөө классическа литературын үндэһэ һуури табигша Низами гэгшэдэ ехээр дурладаг. Тэрэ хадаа аяар XII зуун жэлдэ ажаһууһан юм. Низамиин зохёолоор 1952 ондо композитор К. Караев «Семь красавиц» гэжэ балет табиһан юм. Энэ балет мүнөө Баку, Ленинград, Саратов, Львов, Ташкент, Куйбышев ба бусад городуудта амжалтатайгаар табигдана. Бакуда Низамиин музейдэ, мүн түүхын музейдэ орожо, азербайджан арадай урда сагай ажабайдалтай танилсаабди.

Азербайджанска ССР-эй Культурын министр манай артистнуудтай уулзалга үнгэргөө. Һүүлээрнь тэндэхи филармониин зал соо бидэнэр концерт табяабди. Мүн Азербайджанай дуунай ба хатарай ансамбль манда концерт харуулаа. Энэ уулзалгада мэдээжэ дууша, ССР Союзай арадай артист, консерваториин профессор Бюль-Бюль хабаадалсаа. Мэдээжэ дууша Рашид Бейбутов амаршалга хүргэнэб гэһэн бэшэг манда эльгээгээ һэн.

Һүүлээрнь бидэ Дагестанска, Хойто-Осетинскэ АССР-нүүдэй, Кавказай курортно городуудаар ябаад, Москва оробобди.

Ерэһэн лэ газартамнай маниие тон халуунаар хүндэлэн угтадаг байгаа.

1956 оной Майн нэгэнэй һайндэрые Воронеждо үнгэргөөбди. Воронежой ажалшадтай хамта демонстрацида ябалсаабди. Тингээд энэ городто хэдэн концерт табяабди.

Москва ерэжэ, зунай театрнууд соо, мүн радиогоор ба телевизорээр хэдэн концерт табяабди.

Мүнөө үнгэрһэн гастроль ехэ харюусалгатай ба һонирхолтой байгаа гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эртэ урда сагай ехэ культуратай арадуудтай уулзаабди. Тиимэһээ манай коллектив творческо мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ талаар олон юумэ ойлгожо абаһан байна. Энэ хадаа советскэ ахадүү арадуудай соёл культура ба искусствые шудалха һургуули боложо үгөө. Мүн Бурят-Монголой ансамбль өөрынгөөшье мэргэжэлые, программынгаашье репертуарые энэ үе соо зарим тэды һайжаруулаа. Гастролиин үедэ манай коллектив өөрынгөө профессиональна мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар оролдолгоо хододоо гаргадаг байгаа.

Ч. Шанюшкина, Ансамблиин парторганизациин секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Омск городто. Ансамблиин хатарай группынхидай хатар.

Ц. Батуевай фото.

Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэриин дутуунууд тухай

...дөө ажахые, илангаяа малажал ...ехэ талаар Ярууна нютаг ...бликын ямаршье аймагһаа ехэ арга боломжотой. Энэ зэ...сабшалан, бэлшээриин газар ...тэй. Дунда зэргээр абажа үзэ... колхоз бүридэ 4000 гектар та...й газар, 5300 гектар сабша...8000 гаран гектар бэлшээриин ... хүртэдэг юм. Тиин 3 гектар ...лан, 4 гектар бэлшээри нэгэ ...малда хүртэнэ. Тус аймагта ...өөрэмүүд олон юм.

...дөө ажахые али болохоор ...ехэ хэрэгтэ эдэ ехэ арга бо...нууд дутамагаар хэрэглэгдэ...аймагай колхозуудай малай тоо ...е ехээр олошоруулха бүхы ...боломжын бии байбашье, тэдэ... тоо олоор хорошоһон байна. ...оной туршада Яруунын аймаг...олхозуудай эбэртэ бодо малай ...17,6 процентээр, тэрэ тоодо ...13,3 процентээр, хонидой тоо ...процентээр хороһон байба. 1955 ...бэелүүлэгдэхээр хараалагда...хэмжээнүүд, һү һаалгаһаа бэ... дүүргэгдээгүй үлөө. Мүн мү...элдэ хараалагдаһан хэмжээ...нуүд һулаар дүүргэгдэжэ ...й. Адуу мал, илангаяа за...л олоор гарзална. Энэ жэл...һан тугалай 10 процентнь, ...дай 21 процентнь, поршоонхо... 28 процентнь гарзалаа. Тии...ехэ малнуудынь олоор һу... Энээниие юун гэршэлнэб ...малай түрэлгын дүүрэһэн болобошье, 100 үнеэн бүриһөө миин 65 тугал, 100 эхэ хониһоо 59 хурьган энэ жэлдэ абтаа.

Иимэ байдал юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет хүдөө ажахые муугаар хүтэлбэрилнэ. Хүдөө ажахын талаар КПСС-эй ЦК-гэй пленумүүдэй гаргаһан шухала тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ ёһо тэдыгээр хандалга аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэдэй гол алдуунь болоно. Тэдэнэр тус тогтоолнуудые бэелүүлхэ талаар, хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад лэ, тэдэнээ дүүргэхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри хээгүй, харин хооһон уряал хээд лэ ябадаг болошоһон байна гэхэдэ алдуу болохогүй юм. Жэшээлхэдэ, аймгүйсэдком хадаа КПСС-эй ЦК-гэй январска пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэлгэдэ хамаатай нэгэшье асуудалые үнгэрэгшэ жэлдэ, мүн энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда, оройдоошье зүбшэн хэлсээгүй байна.

Аймагай Соведэй гүйсэдком машинно-тракторна станцинуудай, колхозууд болон совхозой ажал хүдэлмэриие һайнаар шэнжэлэн мэдэдэггүй, хүдөө ажахые дэбжээхэ талаар арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэлгэдэ, тэдэнэй ажал ябуулгые залан ударидадаггүй байна.

Аймгүйсэдкомой зүгһөө хүдөө ажахые ахир муугаар хүтэлбэрилһэн дээрэһээнь, аймагай колхозуудай адуу мал үбһэ тэжээлээр дутажа олоор гарзалаа. 1955 ондо аймагай колхозууд 26 мянган гектар сабшалангаа сабшангүй орхиһон байгаа. Тиигэжэ 1955 ондо 1954 онойхидо орходоо 41 процентээр бага үбһэ тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна.

Мүн энэ аймагта уһа сөөрэм элбэг юм. Гэбэшье, һүүлэй гурбан жэлэй турша соо уһалагдадаг газарынь тиимэ ехээр нэмээгүй. Аймагай колхозууд жэл бүри таба мянга гаран гектар газар уһалха аргатай. Теэд 1954 ондо 2682 гектар, 1955 ондо 3684 гектар газар уһалагдаһан байна.

Яруунын аймагай колхозууд уһанай шубуу олоор тэжээхэ ехэ арга боломжотой. Теэд энэ шухала хэрэгые тоодоггүй дээрэһээнь аймагай колхозуудта энэ оной январиин 1-дэ оройдоол 25 нугаһан, 104 галуун бии байгаа.

Совхозой ажал хүдэлмэриие аймагай Соведэй гүйсэдком һонирхон мэдэдэггүй байна. Тиихэдэ Яруунын совхоз хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг дээрэһээ жэлһээ жэлдэ гарзада ородог. Энэ совхоз 1955 ондо миллион үлүүтэй түхэригөөр гарзатаһан байгаа. Аймгүйсэдком хадаа совхозой хүдэлмэриие шэнжэлэн мэдэжэ, ажахыгаа зүб шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ—хэрэгтэнь туһалха ёһотой байһан аад, ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй байшоо.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахые хүтэлбэрилгөөр үүсхэл эдэбхи багаар гаргадаг. Тиимэһээ ажалай түрүү арга методууд зоримгой түргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэггүй байна. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада байлгажа тэнжээхэ хүдэлмэри тоогдоногүй. 2930 тугалайнь оройдоол 200 толгой түлигдэдэггүй байрада байлгажа тэнжээгдээ. Хонидые үбэлэй сагта түрүүлхэ арга дутамагаар хэрэглэгдэнэ. Бүхы хурьгадайнь оройдоол 40 процентнь үбэлэй сагта абтаһан байгаа. Эхэ малые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэридэ анхарал багаар хандуулагдана. Энээн дээрэһээл малнуудынь олоор һубайрна бшуу. Малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилга дутамаг байна. Аймагай 11 колхоздо оройдоол 10 фабрична кормозапарник бии.

Таряанажалда түрүү арга метод мүн лэ муугаар хэрэглэгдэнэ. Мальцевай арга методээр оройдоол хоёр колхоздо 154 гектар газар элдүүрилэгдээ. Хэрээһэлүүлэн ба квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэ даалгабари жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй.

Түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдана. Тиихэдэ аймагай колхозууд болон совхоздо түрүү хүнүүд олон юм. Жэшээлхэдэ, Яруунын совхозой гурбадахи фермын эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон нүхэр Дашиев хонидоо эхирлүүлхэ талаар ехэ амжалта туйладаг. Энэ жэлдэ 327 эхэ хонидойнь 82-ынь эхирлээ. Теэд нүхэр Дашиевай хүдэлмэриин дүршэл шэнжэлэгдэнэгүй. Ворошиловай нэрэмжэтэ артелиин колхозник нүхэр Коновалов уһанай шубуу харууһалдаг юм. Тэрэ 24 галуутай байһан аад, тэрэнээ богонихон саг соо 105 болгоо. Мүнөө жэлдэ галуунайнгаа тоое нүхэр Коновалов 300 болгохо юм. Ажахын энэ шэнэ һалбариие шадамараар эрхилжэ байһан энэ хүнэй дүршэл баһал шэнжэлэгдэнэгүй.

Аймаг дотор бии байһан 15 агроном, малажалай 16 мэргэжэлтэд хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ һулаар нүлөөлнэ. Тэдэнтэй семинар үнгэргэгдэдэггүй. Ажал хүдэлмэриинь хинан шалгалга эмхидхэгдэдэггүй байна. Тиимэһээ тэдэнэй олонхидынь өөһэдынгөөл аяар хүдэлмэрилдэг юм. Энээндэ аймагай Соведэй гүйсэдком нилээд зэмэтэй байна.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой үшөө нэгэ ехэхэн алдуунь юуб гэхэдэ, ажал хүдэлмэреэ хэхэдээ, гүйсэдкомойнгоо таһагуудта болон сомоной Соведүүдтэ түшэглэдэггүй. Энээнһээ уламжалан, парти, правительствын Директивэнүүдые бэелүүлгэдэнь колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Мүн сомоной Соведүүд колхозуудай ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ багаар хабаадалсадаг байха юм.

Аймгүйсэдкомой таһагууд муугаар хүдэлмэрилдэг, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд колхозууд болон хүдөө нютагуудаар ябажа ойлгуулаамжын хүдэлмэри ябуулдаггүй гэхэдэ болохо байна. Жэшээлхэдэ, культурын таһагые даагша нүхэр Дандаров жэлэй турша соо оройдоол 25 үдэр, хүдөөгэй ба колхозно барилгын таһагые даагша жэл гурба һарын турша соо 50 үдэр командировкодо ябаһан байна.

Аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд болон таһагууд сомоной Соведүүдтэ шухала туһаламжа үзүүлдэггүй. Тиимэһээ олохон сомсоведүүд хамтаараа хүтэлбэрилхэ гол ёһые эбдэн, депутадууд болон һунгагшадтаяа холбоо барисаагүйгөөр хүдэлмэрилдэг.

Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ харюусалга багатайгаар хандадаг дээрэһээнь аймгүйсэдкомой хүтэлбэридэ иимэ дутуунууд гараһан байна.

Эдэ алдуу дутуунуудай түлөө аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Филипповые республикын Министрнүүдэй Совет тушаалһаань гаргаһан байна. Эдэ алдуунуудай түлөө нүхэр Филипповһээ гадна, гүйсэдкомой хүдэлмэриин алдуу дутуунуудые тэсэжэ байһан нүхэр Гантимуров, аймагай Соведэй гүйсэдкомой бусад гэшүүд мүн лэ зэмэтэй. Тиимэһээ гүйсэдком хадаа даалгагдаһан хэрэгэйнь түлөө гүйсэдкомой гэшүүд бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлжэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүтэлбэрилхы кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлжэ, тэрэнэй үндэһөөр аймагайнгаа хүдөө ажахые түргэнөөр дэбжээхэ зэргэтэй.

К. БАРАБАНОВ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй инструкторска таһагые даагша.

Сэсэг намаа ургажа, тала дайда ногоорбо. Эгээл өнэ сагта олонхи ажалшад амаралтаяа абажа, хүүгэд залуушуул hуралсалайнгаа жэл дүүргэжэ, өөhэдынгөө амаралтые хүхюу сэнгэлигээр, ашагтай туhатайгаар үнгэргэхые оролдодог юм. Манай орон дотор ажалшадай амаралтаяа hайнаар үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжонууд бии. Гоё hайхан байгаалитай газарнуудта түхеэрэгдэhэн курортнууд, амаралтын байшангууд, пионерскэ лагерьнууд, санаторинууд тэдэниие хүндэтэйгөөр угтана.

Профсоюзуудай обкомууд энэ жэлдэ нютагай ба союзна курортнууд болон санаторинуудта, мүн арадай демократиин оронуудта ошохо хэдэн зуун путёвконуудые ажалшадта үгэхөөр хараална. Жэлэй эхинhээ хойшо манай республикаhаа нилээд олон хүн Сочи, Кисловодск, Олентуй, Горячинск ошожо, амаржа ерээд, шэнээ хүсэтэйгөөр ажаллажа байна.

Город шадарай ой тайгын гоё hайхан нуга талаар олон пионерскэ лагерьнууд оршоно. Мүнөө лагерьнууд хүүгэдые угтан абажа захалаа. Тэндэ хоройн хашаануудынь заhабарилагдажа, шэрдэгдээ, нааданай талмайнууд, элдэб түхеэрэлгэнүүд зохид таатайгаар хэгдээ. Ингээд хэды хоногhоо пионерскэ горнын абяан, хүүгэдэй дорюун дуунууд ой тайгын оёороор, тала дайдын нугаар зэдэлхэнь.

Мүн городто үлэhэн хүүгэдтэ зорюулагдаhан, городской лагерьнууд, элүүржүүлгын талмайнууд эмхидхэгдэхэ. Эдэ лагерьнууд болон талмайнуудта амарhан хүүгэд hонирхолтой аяншалга, экскурсида гараха, городой түүхэтэ газараар ябаха, гол горхон дээгүүр тамарха юм.

Шэнэ лагерь

Алдарта Байгал далайн эрье шадар, үзэсхэлэн hайхан газарта хүүгэдэй шэнэ лагерь байражахань.

Промышленна ба барилгын материалнуудай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай хүүгэд зунайнгаа амаралтые эндэ үнгэргэхэ юм.

Промышленна ба барилгын материалнуудай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай обком энэ лагерь бариха хэрэгтэ 1,5 миллион түхэриг hомолhон байна. Мүнөө тэндэ хүүгэдэй байрлаха 3 корпус, столово, хүдэлмэришэдэй байха 2 шулуун гэр баригдажа дүүргэгдэ. hаяар 200 хүнэй hууритай клуб ашаглалгаха оруулагдаха.

Посольское гэжэ түмэр замай станциин оршондохи энэ лагерьта амархаа ерэгшэд июниин 10-даар түрүүшын туг мандуулжа, шэнэ лагераа нээхэнь.

Мүн ажахын энэ hалбарида ажаллажа байгаа олохон хүдэлмэришэд профсоюзна путёвкоор курортнуудта амарха байна. Энэ жэлдэ хамта 92 путёвко нютагай ба союзна курортнуудта, «Учитель» гэжэ амаралтын байшанда ошохо 200 путёвко үгтэхэ. Жэлэй эхинhээ хойшо хэдэн арбаад түрүүшүүл амаржа ерээ. Тэдэнэй тоодо Улан-Удын хирпиисын заводой хүдэлмэришэн нүхэр Сухоруков «Аршан», Шэлэй механизированнэ заводой түлишын цехын хүдэлмэришэн нүхэд Черных «Дарасун», Нобегулин «Олентуй» курортнуудта амаржа ерээ.

Туристска аяншалга

Республикын городуудай ба хүдөө нютагуудай дунда hургуулинууд хүүгэдэй аяншалгада гараха туристска маршрудуудые табижа байна. hурагшад географиин, биологиин багшанарай хүтэлбэри доро хада шугы соогуур, гол горхонуудые гаталhан, hонирхолтой замаар ябажа, Улан-Удэ хүрэжэ ерэхэ юм. Тэдэнэр замдаа түүхэтэ газарнуудтай танилсаха. Нютаг бүриhөө зорин ерэhэн хэдэн зуун эдир туристнууд июль hарын тэн багта барандаа Верхне-Березовкодо уулзажа, спортивна мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ байна.

25—25 хүнhөө бүридэhэн 3 группа Москва экскурсяар ошохо юм. Тэрэ группанууд республиканска бурят дунда hургуулиин, хүүгэдэй байшангуудай, Улан-Удэ городой hургуулинуудай эрхим hурагшадhаа бүридхэгдэхэ байна. Москва ошоhон хүүгэд манай ороной столицын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха, музей, театрнууд, зоопарк, планетари, метро гэхэ мэтэ гайхамшагта гоё hайхан газарнуудаар ябажа хараха. Хүүгэд хараhан үзэhэн юумэнүүдээ дневнигүүд соогоо бэшэжэ ерээд, hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэдэ нүхэдтөө хөөрэжэ үгэхэ юм.

Е. Ринчинова.

Советско-югославска худалдаа наймаанай харилсаан тушаа

1956 оной январиин 6-да баталагдаhан советско-югославска Протоколой ёhоор эд бараанай эрьесын hайнаар хүгжэлгэ Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын хоорондо эд бараа андалдан абалсалгые ехэ болгохо арга олгоо.

Энээнтэй дашарамдуулан мүнөө жэлдэ хоёр ороной хоорондо эд бараа андалдан абалсалгые алишье талын зүгhөө 20 миллион шахуу доллароор ехэ болгохо тухай Протокол 1956 оной июниин 6-да Белградта баталагдаа.

Тус Протоколой ёhоор Советскэ Союз шэниисэ, нефть, алюмини, шэрэм, машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые Югославида худалдаха болоо.

Югослави хадаа хара металл, хүдөө ажахын зүйлнүүдые, ноохон бүд, гутал, модо болбосоруулдаг промышленностиин бүтээhэн зүйлнүүдые, машинануудые, түхеэрэлгэнүүд болон бусад товарнуудые Советскэ Союзда худалдаха юм.

Советскэ Талаhаа—СССР-hээ ФНРЮ-дэ байдаг Худалдаа наймаанай Түлөөлэгшын Орлогшо В. М. Петров, Югославска Талаhаа — Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй секретариин Советник Владимир Сайчич Протоколдо гар табяа.

США-гэй Президент Д. Эйзенхауэртэ, Францускa Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ Н. А. Булганинай эльгээhэн бэшэг тухай хариин оронуудай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, июниин 9. (ТАСС). США-гэй Президент Д. Эйзенхауэртэ, Францускa Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээhэн бэшэгэй текстые будапештска бүхы газетэнүүд мүнөөдэр нэгэдэхи хуудаhануудд дээрээ томо гаршаттайгаар толилоо.

Советскэ Союзай амгалан ёhоной шэнэ үүсхэлые ехээр hайшааха зуураа, СССР шэнгеэр буу зэбсэг хуряаха талаар өөhэдынгөө зүгhөө үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абахыень баруун оронуудые «Сабад неп» газетэ уряална. Германидахи сэрэгүүдэй тооe хороолго буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал шиидхэлгэдэ лаб туhалха hэн гэжэ «Сабад ифьюшаг» газетэ заана.

ГЕРМАНИ

БЕРЛИН, июниин 9. (ТАСС). США-гэй Президент Д. Эйзенхауэртэ, Францускa Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээhэн бэшэг тухай мэдээсэлые немецкэ демократическа хэблэл тодо газарнуудта толилоо.

Уласхоорондын шанга байдалые саашадань hуларуулха ба буу зэбсэг хуряаха талаар Советскэ Союз шэнэ үүсхэл гаргаба гэhэн онсолон тэмдэглэhэн гаршагуудтайгаар газетэнүүд эдэ мэдээсэлнүүдые толилоо.

СССР-эй правительство буу зэбсэг хуряаха асуудалаар бодото хэмжээнүүдые абаа, мүн Германиин территори дээрэhээ хариин оронуудай бүхы сэрэгүүдые гаргахые хүсэнэ гэжэ «Нейес-Дейчланд» «Националь-цейтунг» газетэнүүд тэмдэглэнэ.

ИНДИ

ДЕЛИ, июниин 9. (ТАСС). США-гэй Президент Эйзенхауэртэ, Англиин Премьер-Министр Идендэ болон Францiин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молледэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээhэн бэшэг тухай мэдээсэлнүүдые бүхы газетэнүүд толилоо. Советскэ Союз зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооходоо гадна, оборонын гаргашые бага болгохо хүсэлэнтэй гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ. Бэшэг тухай мэдээсэлые: «Росси зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооходоо. Мүн сэрэгэй гаргашанууд хороогдохо байна» гэhэн гаршагтайгаар «Стейтсмен» газетэ нэгэдэхи хуудаhандаа толилоо.

Югославиин Союзна гүйсэдхэхэ вечедэ

БЕЛГРАД, июниин 9. (ТАСС). Июниин 8-да Югославиин Союзна гүйсэдхэхэ вечын заседани болоо гэжэ «Борба» газетэ мэдээсэнэ.

Тэмсэлшэдэй үдэр гэжэ нэрлэгдэhэн, июлиин 4-нэй үдэрые Югославска hайндэр гэжэ соносхохо тухай хуулиин проектые Союзна гүйсэдхэхэ вече баталан абаа. Фашистска булимтарагшадта эсэргүү зэбсэгтэ восстани эхилхые уряалан Югославиин коммунистическэ партиин Центральна Комитет 1941 оной июлиин 4-дэ Югославиин арадта хандаhан юм.

Дотоодын хэрэгүүдэй органууд тухай хуулиин проект мүн лэ баталагдаа.

Уласхоорондын хэдэн хэлсээнүүдые, тэрэ тоодо Югославида промышленна предприятинуудые бариха тухай Советскэ Союзтай баталагдаhан хэлсээе Союзна гүйсэдхэхэ вече эсэслэн баталаа.

Ливанай шэнэ правительство

БЕЙРУТ, июниин 9. (ТАСС). Ливанай шэнэ правительство үсэгэлдэр байгуулагдаа. Премьер-министрын, дотоодын хэрэгүүдэй министрын болон түсэблэлгын асуудалнуудые эрхилхэ министрын тушаалнуудые Абдаллах Яфи, гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалые Селим Лахуд, национальна оборонын министрын тушаалые Маджид Арслан дааха болоо.

Хитадай промышленность нэгэдэхи табанжэлэй даалгабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэжэ байна

ПЕКИН, июниин 9. (ТАСС). 1957 ондо нэгэдэхи табанжэлэй hүүлшын жэлдэ үйлэдбэриин талаар хараалагдаhан даалгабаринуудаа дүүргэжэ байhан промышленна предприятинуудай тоо Хитадай Арадай Республикада үдэр ерэхэ тудам олон болоно.

Пекиндэ иимэ предприятинуудай тоо 29 болоод байнхай. «Жэньминь жибао» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор 1957 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдаhан үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые Пекинэй үшөө 60 предприяти hаяар түгэсхэхэеэ байна. Чунциндэ городой 48 промышленна предприятинуудай 24-ниинь продукци гаргалгаар 1957 онойнгоо хэмжээе туйлаа. Тяньцзиндэхи ноохон ба лен бүд нэхэдэг фабриканууд, химическэ, механическа заводууд бусад хамта 23 предприяти 1957 онойнгоо даалгабаринуудые мүн лэ дүүргээ.

Йемэнэй уг залгаламжалагша принцын Советско Союзда ошохо болоhые египетскэ хэблэл hайшаана

КАИР, июниин 9. (ТАСС). Йемэнэй уг залгаламжалагша принц, премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир сейф уль-ислам Эль-Бадрын Советскэ Союзда ошохо болоhон тухай мэдээсэлые арабска олониитэ ехээр hонирхоно.

Энэ аяншалгада египетскэ хэблэл ехэ анхарал хандуулна. Эль-Бадрын Советскэ Союзда аяншалга Йемэнэй угаа ехэ шухала событи болохоhоо гадна, мүн арабска бүхы арадуудта ехэ удхашанартай гэжэ «Аль-Кахира» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Тус аяншалга арабуудай колониальна дарлалтаhаа сүлөөржэ, национальна бэеэ даанхайгаар хүгжэхэ замда орожо байhыень гэршэлжэ үгэнэ. Энэ аяншалга хариин оронуудай эзэрхэлгэhээ арабуудай сүлөөржэ байhые гэршэлнэ, өөhэдынгөө аша туhые харан бэеэ даанхай политика ябуулхаар тэдэнэй хүсэд шиидэнги байhые харуулна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Исландидахи американска сэрэгэй базануудые усадхахын түлөө

КОПЕНГАГЕН, июниин [illegible] (ТАСС). Ритсаус бюро гэжэ агентствын Рейкьявигhаа эльгээhэн телеграммые «Политикен» газетэ толилоо. Тэрэнэй ёhоор исландско-американска 1951 оной хэлсээе альтинги (Исландиин парламент) шэнээр хаража үзэхэ гэжэ шиидхэhэн тухай США-гэй правительствода хүүлиhаар мэдээсэгдээ. Энэ хэлсээ шэнээр хаража үзэхэ тухай байгаа оной мартда альтинг шиидхэбэри гаргаhан байгаа. Дурсагдагша хэлсээнэй ёhоор США хадаа Исландида сэрэгэй базануудые байгуулhан юм.

Аденауэр США орохоёо мордобо

БОНН, июниин 9. (ТАСС). ФРГ-эй канцлер Аденауэр США орохоёо үсэгэлдэр самолёто hуужа гараа. Тэрэ найман үдэрэй турша соо тэндэ байха юм.

Аденауэр США-да хүрэжэ ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 9. (ТАСС). Германиин Федеральна Республикын канцлер д-р Аденауэр мүнөөдэр Нью-Йоркдо хүрэжэ ерээ.

Президент Эйзенхауэр үбшэлбэ

ВАШИНГТОН, июниин 9. (ТАСС). Гэдэhэнэйнь хаагдаhан шалтагаанаар уламжалан президент Эйзенхауэртэ энэ үдэр үглөөнэй гурбан часта хирургическа операци хэгдээ. Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэлэй ёhоор энэ операцинь hайнаар үнгэрөө.

—☆—

ХРОНИКО

Ажалай ба салин хүлhэнэй асуудал эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй Түрүүлэгшын уялгаhаа сүлөөлэгдэhэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Лазарь Моисеевич **Кагановичын** гүйлтые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хангаба.

Ажалай ба салин хүлhэнэй асуудал эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй Түрүүлэгшээр нүхэр Александр Петрович **Волковые** СССР-эй Верховно Соведэй Президиум томилбо.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ КЛАСС ТУХАЙ

„Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?" гэhэн нүхэр Батоевой статьяе зүбшэн хэлсэлгэ.

1956 оной майн 25-да «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоhон, «Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?» гэhэн статья тухай hанамжаяа бэшэбэл, иимэ байна.

Бурят-монгол hургуулинуудта бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү, али хэрэггүй гү гэhэн асуудалые 1948 онhоо эхилжэ, Хэжэнгын аймагай багшанар ба түрэлхид зүбшэн хэлсэдэг байгаа. Мүнөө тэдэнэр бэлэдхэлэй класс хэрэггүй гээд лэ сэхэл хэлэдэг болонхой. Теэд энэнь тон зүб.

Бэлэдхэлэй классай гол зорилгонь хадаа долоо наhатай бурят үхибүүдые ород хэлэндэ тон hайнаар hургаха гэhэн зорилготой байгаа бшуу. Харин энэ зорилгоёо юhэн жэлэй турша соо тус класс хэр зэргэ дүүргээ гээшэб гээд, багшанарhаа гү, али гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдhөө, тэрэшэлэн Гэгээрэлэй министерствоhээ асуугаа hаа, зорилгоёо иигээд дүүргэжэ байнабди гэжэ сэхэ хэлэхэсэ бэрхэшээхэ байха. Юундэб гэхэдэ, энэ классай туhатай, туhагүйень хэншье шэнжэлээгүй. Долоон наhанhаа эхилжэ, үхибүүд табан жэл соо hуража, дүрбэдэхи класс дүүргэхэдээ программын ёhоор ород хэлэ hайн мэдэхэ болоо гэhэн шэнжэлэл хэгдээгүй юм.

Харин үхибүүдэй табадахи класста ороод байхадань ород хэлээр хэлэжэшье, бэшэжэшье хүсэд шаданагүй гээд лэ багшанарай суглаан дээрэ хэлсэжэ байдаг. Юундэ иимэб гэхэдэ, багшанар муугаар заана, зарим үхибүүд мохоо тулюураар hураhа гээд лэ хэлсэн байдаг. Үнэхөөрөөшье, зарим нэгэ багшанар муугаар заажа болоол юм бэзэ, зарим нэгэ үхибүүн номоо үзэнгүйгөөр муу hураhан ушар байдаг даа. Энээн тухай hэжэг байхагүй.

Эндэ нэн түрүүн бэлэдхэлэй класста заадаг бүхы программануудые хаража үзэхэ хэрэгтэй.

Хэрбээ түрэлхи хэлэнэй программые хараад үзэбэл, иимэ байна. Нэгэдэхи классай программын материалые бэлэдхэлэй ба нэгэдэхи классуудта ёhо тэдыгээр хубаагаад табиhан байна. Жэшээлхэдэ, грамматика ба бэшэгэй дүрим, хэлэлгэ хүгжүүлгэ гэhэн программын разделдэ бэлэдхэлэй класста жэлэй хоёрдохи хахадта 18 час үгтэнхэй. Мүн жэл соогоо миин найман уран шүлэг үзэхэ байна. Бэшэлгэдэ арайхан лэ 20 час үгтэнэ. Иигэжэ программын материал бага болгогдоhонhоо, түрэлхи хэлэндэ муу hураханъ дамжаггүй болоно.

Саашань тоо бодолгын программые хараад үзэе. Бүхэли hуралсалай жэл соо 20 дотор нэмэлтэ ба хороолто үзэдэг. Хубаалга ба үсхэбэрилгэ үзэдэггүй. Тиихэдэнь долоо наhатай ород үхибүүд 100 соо нэмэлтэ ба хороолто, 20 соо хубаалга ба үсхэбэрилгэ үзэдэг. Бурят долоо наhатай үхибүүдые зуун соо нэмэлтэ ба хороолто, хорин соо хубаалга ба үсхэбэрилгэ бодожо шадахагүй гэжэ ямаршье наука ба практика хэлэхэгүй.

Түрэлхи хэлэн тоо бодолго хоёрой программын зарим тэды разделнүүдэй материал хараад байхада, эрхэ бэшэ иимэ асуудал табигдаха ёhотой. Долоо наhатай бурят үхибүүдэй ухаан бодолынь үшөөл гүйсөөдүй гээшэ гү гэжэ асуубал, ямар харюу үгтэхэ гээшэб. Ухаан бодолынь гүйсөөдүй дээрэhээнь иимэ багахан материалтай программа зохёогдоо гэхэдэ, хэншье этигэхэгүй. Зүгөөр энэ асуудалда харюу үгтэхэ ёhотой. Ород хэлэндэ hургахын түлөө зорюута түрэлхи хэлэнэй ба тоо бодолгын программын материал хороогдоо юм гээд харюусаха юм бэзэ даа.

Үшөө иимэ нэгэ асуудал табигдаха байна. Жэл соо оройдоол 500 ород үгэтэй танилсуулхын түлөө бэлэдхэлэй класс байгуулагдаа гээшэ гү? Минии hанахада, бэлэдхэлэй класс байгуулангүйгөөр нэгэдэхи класста долоо наhатай үхибүүдые оруулаад, 1100 ород үгэтэй танилсуулхада болохо байна. Ород хэлые бэлэдхэлэй класста жэлэй хоёрдохи четвертьhээ заадаг байгаа. Теэд энэнь ямаршье туhа үгэдэггүй юм. Бэлэдхэлэй классай үгы болоо hаань, ород хэлэн нэгэдэхи класста жэлэй эхинhээ заагдаха ёhотой. Юундэб гэхэдэ, бурят-монгол үзэг хадаа ород үзэгтэй адли бшуу. Тиимэhээ үхибүүд тон бэлэнээр үзэгтэй танилсаха, мүн бэлээр уншажашье, бэшэжэшье шадаха болоно.

1947 онhоо урда тээ ямаршье бэлэдхэлэй класста hурангүйгөөр 7—8 наhатай үхибүүд нэгэдэхи класста hураад, эхин, долоон жэлэй, арбан жэлэй болон дээдэ hургуулинуудые дүүргэхэдээ, ород хэлэ муу бэшээр шудалжа гарадаг байгаа. Бэлэдхэлэй класста hурангүйгөөр гараhан урданай hурагшад мүнөө багшанар, докторнууд, агрономууд ба бэшэ бусад мэргэжэлтэд болонхой хаа хаанагүй ажаллажа байдаг бшуу.

Хэрбээ бүри Октябрьска революциин урда тээхи үеые абаад үзэе. Бурят-Монгол зоной эрдэм мэдэхэгүй, харанхы барга үедэшье, ород хэлэ оройдоо мэдэхэгүй үедэ зарим бурят үхибүүд ород hургуулида ороод, ород хэлэ hайн мэдэхэ болоод гарадаг байгаа.

Мүнөө, Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын агууехэ анхаралаар бурят-монгол арад зоной эрдэм бэлигтэй болоhон үедэ бэлэдхэлэй класс огто хэрэггүй. Нэгэшье түрэлхид үхибүүдээ бэлэдхэлэй класста үгэхэмнай гэжэ хэлэхэгүй. Мүнөө үхибүүдээ зоргоороо барьяад лэ бэлэдхэлэй класста оруулнабди. Түрэлхидhөө байтагай долоо наhатай үхибүүдшье бэлэдхэлэй класста hураха дурагүй юм.

1954—1955 оной hуралсалай жэлдэ долоо наhатай Ану хүбүүгээ бэлэдхэлэй класста hургаhан байнабди. Энэ хүбүүн гурба hара hураад байхадаа, бидэндэ иимэ асуудал табяа hэн: «Яахадаа багшамнай зуу соо нэмэлтэ ба хороолто хүүлнэгүйб?» Баhа гурбадахи четвертиин материал үзэжэ байхадаа, иигэжэ асуугаа бэлэй: «Яахадаа ород нэгэдэхиин үхибүүд долоон наhатай аад лэ хубаалга ба үсхэбэрилгэ үзэнэб? Бидэ юундэ үзэнэгүйбибди?» Бэлэдхэлэй классые үмөөрэгшэд, энэ хүбүүнэй асуудалда харюу үгэгты! Гансашье манай хүбүүн иигэжэ асууhан байхагүй, олон үхибүүдэй асууhан байханъ дамжаггүй.

1955—1956 оной hуралсалай жэлдэ бага хүбүүн Алдараа аха Анутайнь (бэлэдхэлдэ hураhан) ород нэгэдэхи класста оруулаабди. Хоёр хүбүүд нэгэдэхи класста мүнөө hуража байна. Ану хүбүүн арба хоноод байхада бидэндэ иимэ асуудал табяа: Аба, эжы, намайе юундэ бэлэдхэлэй класста үгөө hэмта? Би мүнөө хоёрдохи класста hураха аад лэ, нэгэдэхи класста hуража байнаб. Хайран нэгэ жэлээ хаяаб!»

Дээрэ дурсагдаhанhаа тобшолол хэбэл иимэ байна:

Нэгэдэхинь, бэлэдхэлэй класста hураhан үхибүүд ород хэлэндэ тон hайнаар hуража, хэдэн мянган ород үгэ мэдээд айхабтар мэдэсэтэй болоhон ушар мэдэгдээгүй байна. Жэл соо 500 ород үгэтэй танилсуулхын түлөө түрэлхи хэлэнэй ба тоо бодолгын программые бага болгоод, үхибүүдэй үзэхэ ёhотой программын материал хороохон ябадал юрын хэрэг бэшэ, харин гүрэн түрын хэрэг мүн. Үхибүүдэй ухаан бодолоо саашадаа хүгжөөхэ ябадалые зоргоороо хаагаад байха ушар ехэл аюултай байна.

Хоёрдохинь, үхибүүдые мүртэй эрдэм бэлигтэ hургаа бэшэ аад лэ, бэлэдхэлэй класста үзэхэ хэдэн олон учебник, программа ба методическа заабаринуудые хэблэн гаргажа, гүрэндэ үлүү ехэ гаргаша ушаруулнабди. Гадна, бэлэдхэлэй класста хэдэн олон багшанар ном заана.

Гурбадахинь, үхибүүд арбан жэл соо hураад гараха аад лэ арбан нэгэн жэл hуража, өөhэдтөөшье, түрэлхидтээшье үлүү гарза хэнэ.

Бэлэдхэлэй классые бурят-монгол hургуулинуудта байлгаhанай ямаршье үрэ, туhагүй, тиимэhээ энэ классые мүнөө жэлhээ үгы хээд, саашадаа бурят-монгол hургуулинуудта hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид hайжаруулха саг ерэбэ.

А. АЮРЖАНАЕВ, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-[illegible] культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00785. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3298.